



Instytut Analiz, Diagnoz i Prognoz Gospodarczych
w Szczecinie

70-425 Szczecin, Al. Jedności Narodowej 42, tel. 0914646949, fax 0914646949; tel. kom. 604 646949

BADANIE KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ W SZCZECINIE I REGIONIE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO, W LATACH 2003-2007

Zespół autorski:

prof. zw. dr hab. Józef Hozer
dr Mariusz Doszyń
dr Małgorzata Łuniewska
dr Iwona Markowicz
dr Monika Rozkrut
mgr Przemysław Wojnarowski

Szczecin, październik 2008

SPIS TREŚCI

1. Analiza koniunktury gospodarczej w województwie zachodniopomorskim	3
2. Analiza porównawcza poziomu rozwoju gospodarczego Szczecina na tle wybranych miast w Polsce	10
3. Formy prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty zagraniczne	17
4. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w Szczecinie i regionie	20
5. Lokalny rynek pracy	36
Podsumowanie	70

1. Analiza koniunktury gospodarczej w województwie zachodniopomorskim

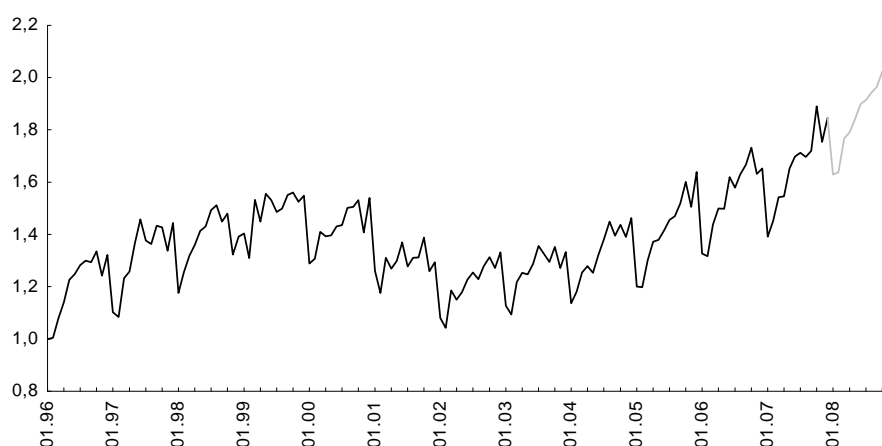
Koniunktura to całokształt wskaźników życia gospodarczego, charakteryzujących stan gospodarki kraju lub danego rynku. Koniunktura podlega wahaniom zależnym od wielu czynników. Badanie koniunktury, przewidywanie jej zmian w celu dostosowania decyzji gospodarczych do nadchodzących przemian gospodarczych i podjęcia działań zaradczych, jest istotnym problemem naukowym. Jedną z podstawowych metod analizy i prognozy koniunktury jest metoda wskaźnikowa. W metodach tych wykorzystuje się odpowiednio skonstruowane barometry koniunktury. Barometry te to odpowiednio dobrane zestawy wskaźników statystycznych, czułych na zmiany koniunktury, a także budowane na ich podstawie syntetyczne wskaźniki zbiorcze. Barometry buduje się na podstawie obserwacji kierunków i sekwencji zmian wielkości ekonomicznych.

Badanie koniunktury województwa zachodniopomorskiego oparte jest na metodzie wskaźnikowej, prognozy natomiast oparte są na prognozach zmiennych składowych wskaźnika. Prezentowany wskaźnik skonstruowano obserwując dynamikę następujących zjawisk gospodarczych: produkcji sprzedanej w przemyśle i budownictwie, liczby bezrobotnych, obrotów ładunkowych w portach, skupu produktów rolnych, produkcji energii elektrycznej oraz przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Ponieważ szeregi czasowe zmiennych opisujących stan gospodarki nowego województwa zachodniopomorskiego, rozpoczynały się w chwili powstania województwa, wartości wskaźnika koniunktury dla województwa dla okresu poprzedzającego jego powstanie oparte zostały na wartościach szacunkowych, otrzymanych w oparciu o dane dla wcześniej istniejących województw. Wartości wskaźnika wyznaczone są z częstotliwością miesięczną. Do prognozowania zmiennych wykorzystywane są metody wyrównywania wykładniczego. Konieczne do przeprowadzania prognoz za pomocą tych metod parametry wygładzania otrzymywano eksperymentalnie, stosując metodę kolejnych przybliżeń minimalizując sumy kwadratów odchyłeń wartości szeregu i prognoz budowanych z jednookresowym wyprzedzeniem. Otrzymane wartości prognoz oznaczono na wszystkich rysunkach szarym kolorem linii.

Analiza kształtowania się wartości barometru umożliwia śledzenie skutków oddziaływania polityki regionalnej i wnioskowanie, co do jej pożądanych przyszłych kierunków. W niniejszym opracowaniu przedstawiamy wskaźnik koniunktury województwa zachodniopomorskiego od początku 1996 roku do końca 2007 roku (wraz z prognozą na kolejny rok, oznaczoną kolorem szarym). Stosunkowo już długi, przeszło dziesięcioletni okres badań pozwala na wyciągnięcie pewnych ogólnych wniosków dotyczących kształtowania się cyklu koniunkturalnego w województwie zachodniopomorskim. Analizując rys. 1, wyróżnić można trzy fazy rozwoju gospodarczego województwa: pierwsza faza dynamicznego rozwoju trwająca do roku 1999, po którym województwo przeszło w fazę recesji, zakończonej w roku 2003, od którego notujemy nieprzerwany

wzrost wartości wskaźnika. Prezentowany na rysunku 1 przebieg wartości wskaźnika koniunktury wyraźnie potwierdza obserwowaną od 2003 roku fazę ekspansji. Mieliśmy w tym okresie do czynienia z faktycznym utrwaleniem się pozytywnych tendencji wzrostowych. Wartości wskaźnika w 2005 roku przekroczyły te ze szczytu z roku 1999. Tempo rozwoju wydawało się nabierać prędkości, a prezentowane prognozy sugerują utrzymywanie się korzystnych tendencji w okresie kolejnym roku, choć oczywiście nie pozostaną one bez związku z tendencjami ogólnokrajowymi. Te natomiast, jak wskazują ostatnie informacje związane z załamaniem na światowych rynkach finansowych, mogą się zachwiać.

Rys. 1.1. Wskaźnik koniunktury gospodarczej województwa zachodniopomorskiego¹

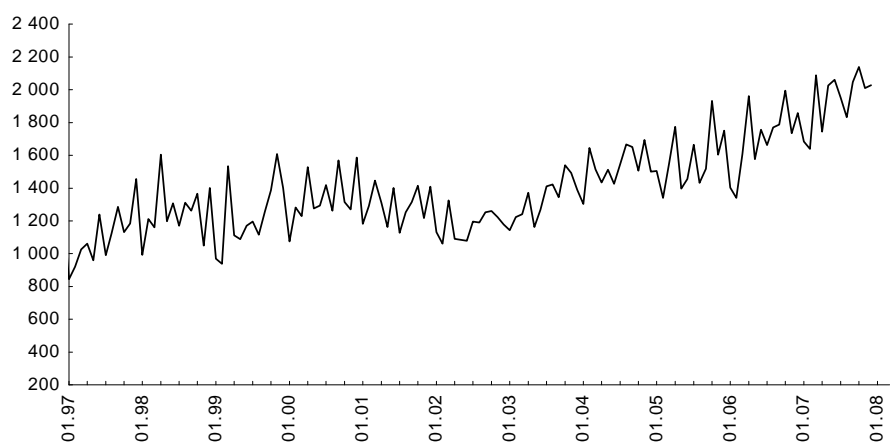


Źródło: opracowanie własne.

Na rysunkach 2 i 3 przedstawiono kształtowanie się produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa. Obie te zmienne dają podstawy do optymizmu, decydując o dobrej koniunkturze w regionie. Istotnym dla mieszkańców regionu efektem wzrostu gospodarczego jest przyrost wynagrodzeń. Po słabym pod względem dynamiki wzroście wynagrodzeń 2006 roku, w 2007 sytuacja uległa naglej poprawie. Województwo zachodniopomorskie osiągnęło najwyższy względny przyrost wynagrodzeń spośród wszystkich województw (14,7%), awansując z dziesiątej pozycji zajmowanej w grudniu 2006 roku, na piątą w grudniu 2007.

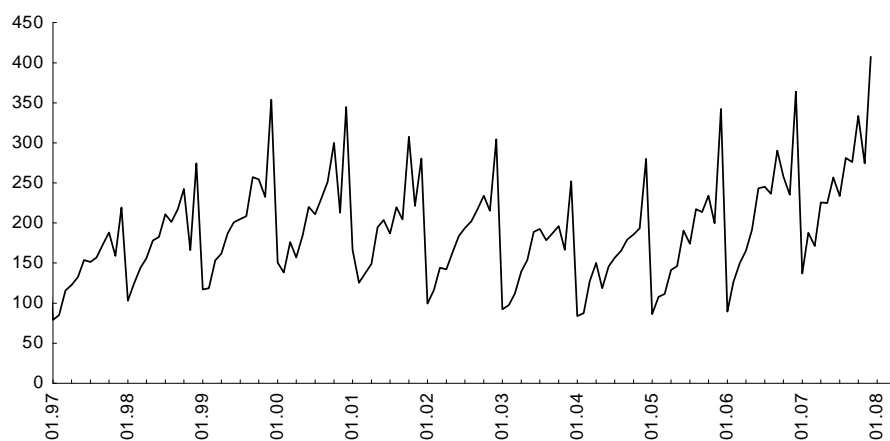
¹ Szarym kolorem oznaczono wartości prognozowane na najbliższe miesiące, poziom wskaźnika mówi o relatywnym poziomie aktywności gospodarczej w województwie.

Rys. 1.2. Produkcja sprzedana przemysłu [mln. zł]



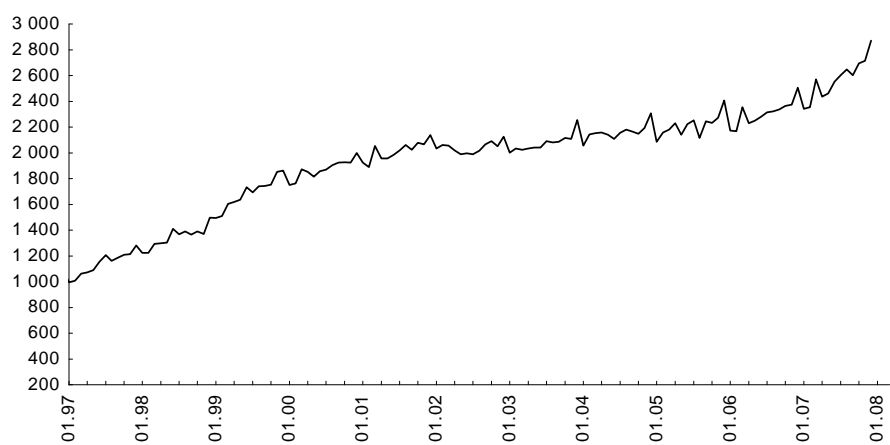
Źródło: opracowanie własne.

Rys. 1.3. Produkcja sprzedana budownictwa [mln. zł]



Źródło: opracowanie własne.

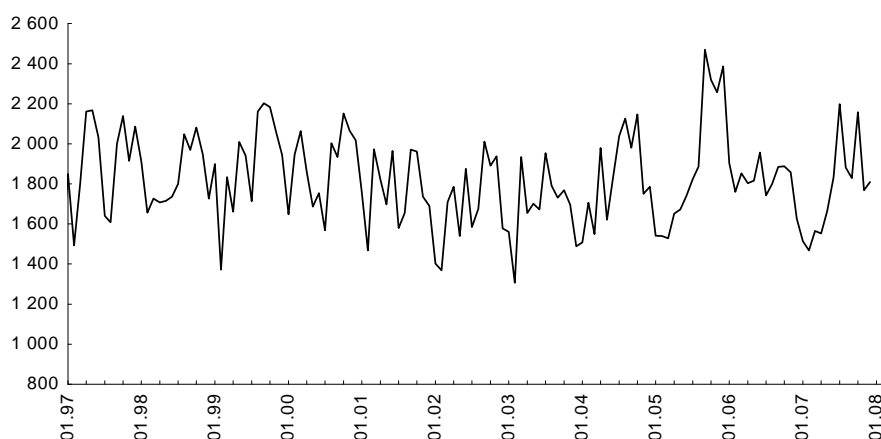
Rys. 1.4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw [zł]



Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 5 przedstawia poziom obrotów ładunkowych w portach województwa. Można sądzić, że w przypadku utrzymywania się dobrej koniunktury porty mają przed sobą dobre perspektywy, pytanie tylko czy uda im się wykorzystać nadarzające się szanse. Warto przypomnieć w tym miejscu o rosnących obrotach bałtyckich portów w Niemczech, dysponujących świetnymi połączeniami drogowymi i kolejowymi. Okresy dobrej koniunktury są dobrą informacją dla portów, jeśli jednak brak im odpowiedniej infrastruktury, nie są w stanie skorzystać na zaistniałej sytuacji. W 2007 roku w portach morskich województwa przeładowano o 3,0% mniej niż w poprzednim roku.

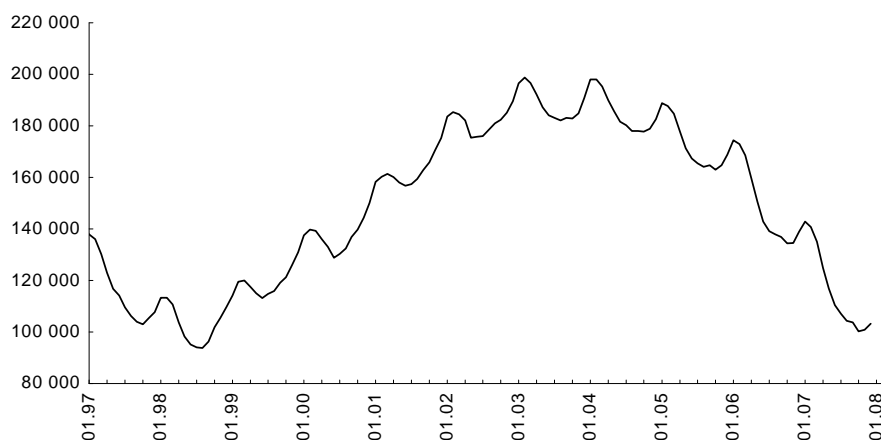
Rys. 1.5. Obroty ładunkowe w portach [tys. ton]



Źródło: opracowanie własne.

W zakresie budownictwa mieszkaniowego, wspomnieć należy o wzroście liczby oddanych do użytku mieszkań, pamiętać jednak należy o olbrzymich zaległościach odziedziczonych z lat poprzednich. Po spadku liczby oddanych mieszkań w 2006 roku (w stosunku do 2005), w 2007 roku liczba ta wzrosła, a osiągnięty przyrost względny (26,1%) uplasował województwo zachodniopomorskie na piątej pozycji w kraju.

Rys. 1.6. Liczba bezrobotnych

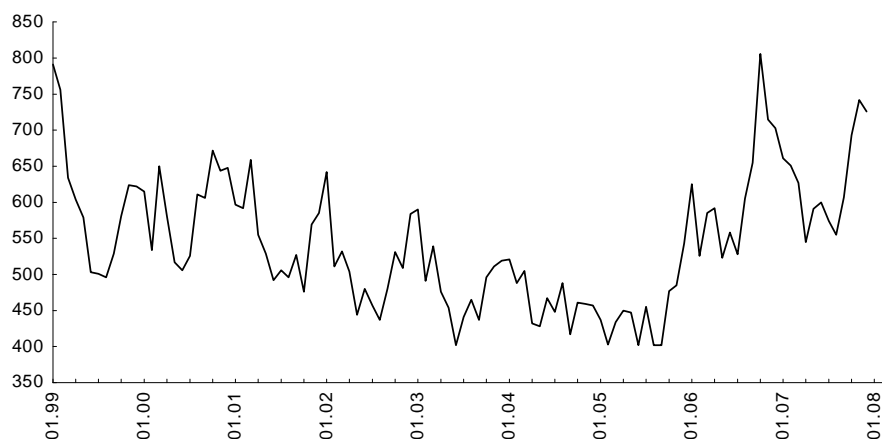


Źródło: opracowanie własne.

Rys. 6 ilustruje liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim. Tu już od dłuższego czasu obserwujemy dynamiczny

spadek. Liczba bezrobotnych spadła w 2007 roku o 35,6 tys. osób, stopa bezrobocia spadła natomiast z 21,5% do 16,6 %. Większe bezrobocie odnotowano jedynie w warmińsko-mazurskim. Warto jednak zauważyć, że znaczący spadek liczby bezrobotnych zaobserwowano w Szczecinie (z 20884 w grudniu 2006 roku do 11474 w grudniu 2007).

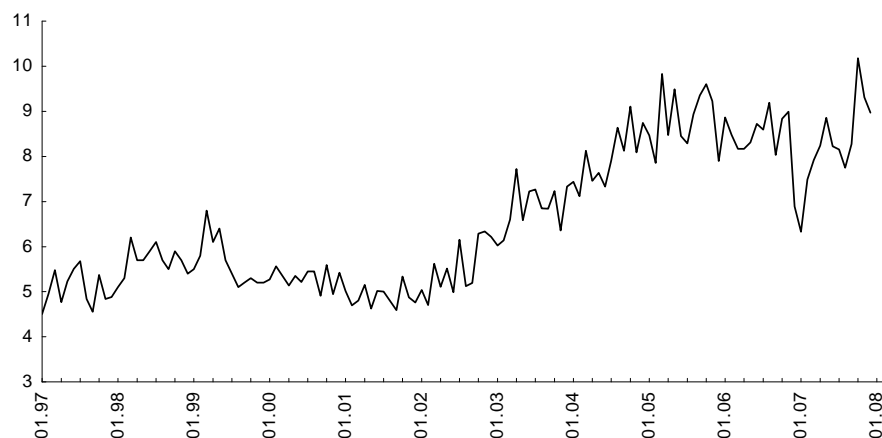
Rys. 1.7. Produkcja energii elektrycznej [GWh]



Źródło: opracowanie własne.

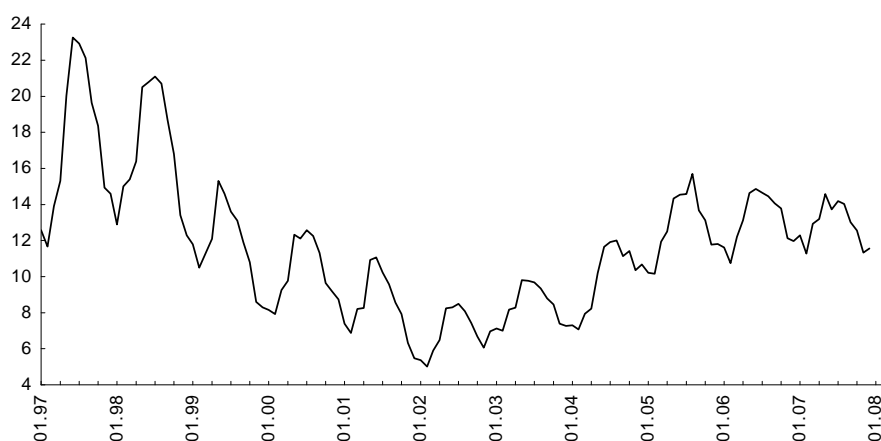
Na rysunkach 8 i 9 przedstawiono wielkości skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso oraz skupu mleka. W zakresie skupu żywca, po okresie dynamicznego wzrostu, nastąpiło krótkie załamanie, na początku 2007, ale w końcówce roku zaległości zostały odrobione.

Rys. 1.8. Skup żywca rzeźnego [w przeliczeniu na mięso, tys. ton]



Źródło: opracowanie własne.

Rys. 1.9. Skup mleka [mln. litrów]



Źródło: opracowanie własne.

Prognoza na najbliższy rok sugeruje utrzymywanie się rozwoju gospodarczego i na początku 2008 roku trudno było wskazać czynniki, które mogłyby przyczynić się do nieoczekiwanych zmian, co mogło rodzić nadzieję, że uda się jeszcze bardziej zdynamizować rozwój gospodarczy w regionie. Niestety obserwowany właśnie kryzys na międzynarodowych rynkach finansowych, którego zasadniczym skutkiem jest ograniczenie dostępu do kredytowania tak dla osób indywidualnych jak i podmiotów gospodarczych (niska płynność na rynku międzybankowym) może nie pozostać bez wpływu na rozwój gospodarczy Polski, a co za tym idzie i regionu. Choć polska gospodarka nie doświadczy skutków kryzysu bezpośrednio, to jednak spowolnienie tempa rozwoju u głównych partnerów gospodarczych, z pewnością przyczyni się do pewnego zmniejszenia dotychczas szybkiego tempa rozwoju gospodarki polskiej. Czynnikiem, którego analizie poświęcić należy dodatkowo szczególną uwagę w najbliższej przyszłości będzie z pewnością poziom inflacji, w warunkach presji na utrzymywanie niskiego poziomu referencyjnych stóp procentowych (kryzys kredytowy), przy obserwowanym w ostatnim roku dynamicznym wzroście poziomu wynagrodzeń.

Pomimo pozytywnej koniunktury w regionie, która w znacznej mierze odzwierciedla dynamiczny rozwój polskiej gospodarki, warto odnieść wartości podstawowych statystyk dotyczących zachodniopomorskiego do wartości notowanych w pozostałych regionach polski. W tabeli 2 przedstawiono dynamikę produktu krajowego brutto (rok 2005 = 100). Niestety województwo zachodniopomorskie odnotowało w analizowanym jedną z najniższych wartości wzrostu regionalnego produktu. W tabeli 3 zamieszczono dane dotyczące dynamiki PKB na mieszkańca.

Tabela 1.1. Produkt krajowy brutto według województw 2006 roku

Lp.	Województwo	Produkt krajowy brutto	produktu krajowego per capita
1	dolnośląskie	85774	29739
2	kujawsko-pomorskie	50217	24301
3	lubelskie	40849	18779
4	lubuskie	24942	24733
5	łódzkie	65628	25521

6	małopolskie	78789	24111
7	mazowieckie	229212	44381
8	opolskie	23338	22347
9	podkarpackie	39894	19024
10	podlaskie	24427	20396
11	pomorskie	60250	27373
12	śląskie	137959	29497
13	świętokrzyskie	27084	21130
14	warmińsko-mazurskie	29977	21005
15	wielkopolskie	98806	29279
16	zachodniopomorskie	42887	25324

Źródło: zestawiono na podstawie danych z GUS.

Tabela 1.2. Dynamika produktu krajowego brutto (2006/2005)

Lp.	Województwo	dynamika PKB
1	dolnośląskie	1,115
2	małopolskie	1,098
3	świętokrzyskie	1,092
4	mazowieckie	1,090
5	pomorskie	1,084
6	kujawsko-pomorskie	1,081
7	łódzkie	1,074
8	podkarpackie	1,069
9	podlaskie	1,066
10	warmińsko-mazurskie	1,065
11	wielkopolskie	1,065
12	lubelskie	1,064
13	lubuskie	1,063
14	zachodniopomorskie	1,058
15	śląskie	1,058
16	opolskie	1,042

Źródło: zestawiono na podstawie danych z GUS.

Tabela 1.3. Dynamika produktu krajowego per capita (2006/2005)

Lp.	Województwo	dynamika PKB na głowę mieszkańca
1	dolnośląskie	1,117
2	małopolskie	1,097
3	świętokrzyskie	1,096
4	mazowieckie	1,087
5	pomorskie	1,082
6	kujawsko-pomorskie	1,081
7	łódzkie	1,078
8	podkarpackie	1,069
9	podlaskie	1,069
10	lubelskie	1,068
11	warmińsko-mazurskie	1,066
12	lubuskie	1,064
13	wielkopolskie	1,063
14	śląskie	1,061
15	zachodniopomorskie	1,059
16	opolskie	1,047

Źródło: zestawiono na podstawie danych z GUS.

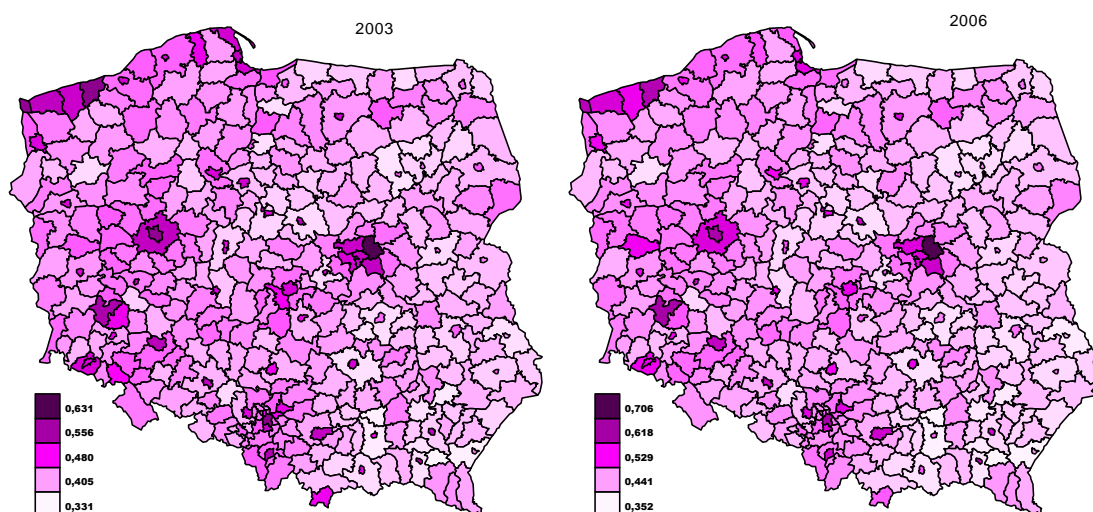
2. Analiza porównawcza poziomu rozwoju gospodarczego Szczecina na tle wybranych miast w Polsce

Zróźnicowanie poziomu rozwoju regionów jest problemem złożonym. Przyczyny tego zróźnicowania tkwią w historycznym procesie ich rozwoju. Wpływ na ten rozwój mają:

- czynniki społeczne, ujmujące również aspekt socjologiczny i demograficzny;
- czynniki ekonomiczno –gospodarcze, które w swej istocie dotyczą m.in. rynku pracy, aktywności gospodarczej, infrastruktury;
- czynniki geograficzne – związane z warunkami naturalnymi w regionach, położeniem geograficznym.

Jednym z najważniejszych zadań dla polityki regionalnej na poziomie państwa i regionu jest konieczność wyrównywania poziomu rozwoju regionów i podnoszenia ich konkurencyjności, konkurencyjności rozumianej jako zdolności do generowania trwałego i wysokiego tempa rozwoju gospodarczego. Efektem takiej polityki powinno być niwelowanie dysproporcji, jakie niewątpliwie istnieją w poziomie rozwoju poszczególnych regionów. Aby możliwe było prowadzenie efektywnej polityki strukturalnej, konieczna jest identyfikacja i monitoring istniejących dysproporcji w rozwoju regionów. W opracowaniu przedstawione zostały wybrane wyniki z badań nad rozwojem gospodarczym regionów w Polsce. W szczególności zaś w celach porównawczych zaprezentowano wybrane dane i rezultaty dotyczące miast wojewódzkich (oraz dodatkowo Sopotu, Gdyni, Koszalina).

Rys. 2.1. Powiaty według poziomu rozwoju gospodarczego w 2003 i w 2006 roku.



Źródło: obliczenia własne

Metody wykorzystane w prowadzonych badaniach umożliwiają szeregowanie obiektów, oraz ich podział na grupy o zbliżonym poziomie rozwoju. Szczególnie wygodną metodą umożliwiającą badanie odpowiednio zdefiniowanego stopnia rozwoju obszarów jest metoda taksonomicznego miernika rozwoju². W jego konstrukcji zdecydowano się na uwzględnienie m.in. takich zmiennych diagnostycznych jak: liczby mieszkań na 1 tys. mieszkańców, liczby podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców, udziału pracujących ogółem w liczbie ludności, udziału zatrudnionych w usługach rynkowych, w sektorze prywatnym oraz dochodów budżetów samorządów na jednego mieszkańca. Dochody te są pośrednio miarą zdolności do ich generowania, określając również wielkość możliwych wydatków, stąd też ich udział w obliczaniu taksonomicznej miary rozwoju. Udział zatrudnionych w usługach jest z kolei wyznacznikiem stopnia rozwoju gospodarczego. Jak wiadomo sektor usługowy jest dominującym sektorem w gospodarkach krajów wysoko rozwiniętych, jego rozwój świadczy więc istotnie o stopniu rozwoju. Bezpośrednio o aktywności gospodarczej regionów i tkwiącym w nich potencjale rozwojowym świadczy z kolei także udział zatrudnionych (w liczbie ludności ogółem) oraz liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1 tys. mieszkańców. Dane pochodzą z cyklicznych publikacji GUS zawierających podstawowe dane statystyczne powiatów w Polsce³.

Otrzymane wartości miar rozwoju unormowano w przedziale [0; 1], w taki sposób, że wyższe wartości wskaźnika oznaczają wyższy poziom rozwoju. Ilustracją otrzymanych wyników jest rys. 1, na którym przedstawiono mapy ilustrujące otrzymane wartości miar dla poszczególnych powiatów w Polsce na początku i końcu okresu badawczego. Na podstawie otrzymanych wyników możliwe było dokonanie liniowego uporządkowania powiatów. W tabeli 1 przedstawiono wartości miary rozwoju dla wybranych miast (dla łatwiejszej interpretacji otrzymane wartości miar przemnożono przez 100). Jak widać w tabeli, analizując pozycję Szczecina zaobserwowano niewielki wzrost z pozycji 19 na 16 pozycję na prezentowanych listach.

Tab. 2.1. Syntetyczna miara rozwoju w wybranych miastach⁴ w 2003 i 2006 roku

Lp.	Powiat	SMR	Lp.	Powiat	SMR
2003			2006		
1	Warszawa	63,1	1	Warszawa	70,6
2	Sopot	61,1	2	Sopot	69,5
3	Katowice	58,1	3	Katowice	61,6
4	Poznań	57,1	4	Poznań	61,2
5	Wrocław	53,7	5	Wrocław	58,7
6	Gdynia	53,0	6	Opole	57,9
7	Kraków	53,0	7	Kraków	57,6
8	Opole	52,9	8	Rzeszów	56,2
9	Rzeszów	52,7	9	Gdynia	55,6
10	Olsztyn	52,1	10	Gdańsk	55,4
11	Gdańsk	51,7	11	Olsztyn	55,0

² Hellwig Z.: *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju oraz zasoby i strukturę wykwalifikowanych kadr*. Przegląd Statystyczny, 1968, nr 4.

³ *Powiaty w Polsce 2007*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, *Regiony Polski* Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008.

⁴ Prezentowane w tabeli dane dotyczą miast wojewódzkich (oraz dodatkowo Sopotu, Gdyni, Koszalina).

12	Toruń	51,6	12	Toruń	54,7
13	Koszalin	51,4	13	Łódź	54,5
14	Kielce	51,1	14	Kielce	54,3
15	Łódź	50,9	15	Zielona Góra	54,0
16	Bydgoszcz	50,9	16	Szczecin	53,9
17	Gorzów Wielkopolski	50,9	17	Gorzów Wielkopolski	53,8
18	Zielona Góra	50,6	18	Koszalin	53,7
19	Szczecin	50,5	19	Bydgoszcz	53,4
20	Białystok	47,0	20	Lublin	49,5
21	Lublin	46,3	21	Białystok	48,6

Źródło: obliczenia własne.

Dzięki odpowiedniej konstrukcji miary zapewniono porównywalność jej wartości w czasie, stąd też interesująca wydawać może się statystyka jej przyrostów w 2006 roku w porównaniu do 2003. Odpowiednie wyniki zamieszczono w tabeli 2. W tabeli tej przedstawiono dodatkowo również wyniki podobnych badań przeprowadzonych dla całych województw. Dla wszystkich miast odnotowano wzrost wartości syntetycznej miary rozwoju w analizowanym okresie, co świadczy o ich rozwoju na przestrzeni analizowanych lat. Największy wzrost zaobserwować można dla takich miast jak: Sopot, Warszawa czy Wrocław. Szczecin zanotował umiarkowany, spośród analizowanych miast, wzrost wartości syntetycznej miary rozwoju w analizowanym okresie, plasując się w środku stawki (rys. 2).

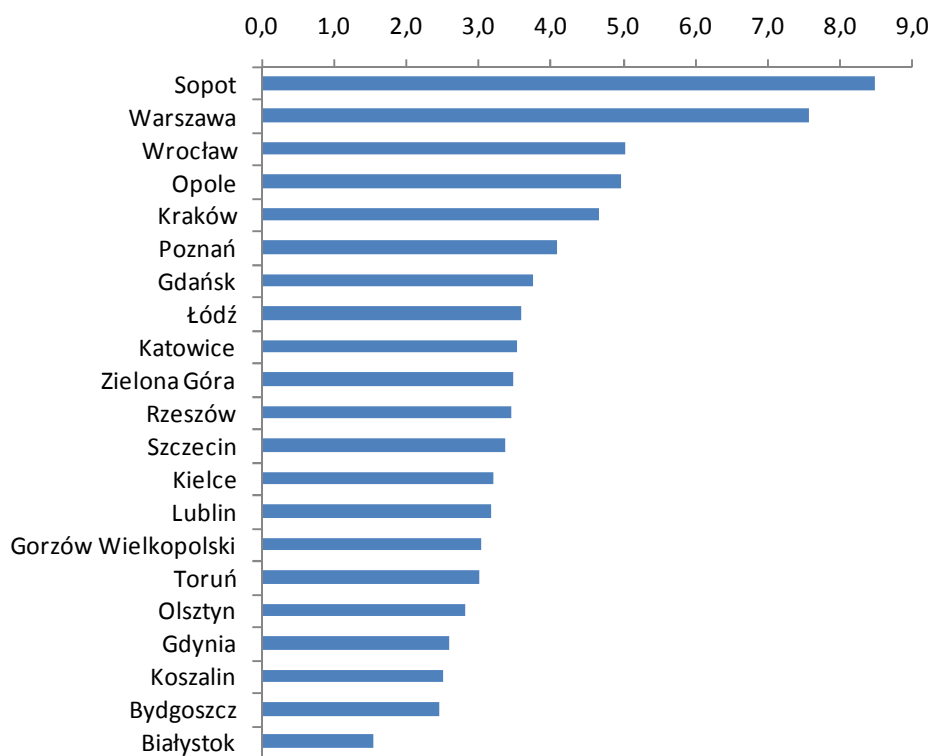
Tab. 2.2. Zmiana wartości syntetycznej miary rozwoju⁵

Lp.	Powiat, zmiana wartości		Lp.	Województwo, zmiana wartości	
2003-2006			2003-2006		
1	Sopot	8,479	1	mazowieckie	8,023
2	Warszawa	7,569	2	lubuskie	7,003
3	Wrocław	5,023	3	dolnośląskie	5,988
4	Opole	4,974	4	pomorskie	5,623
5	Kraków	4,655	5	wielkopolskie	5,371
6	Poznań	4,083	6	warmińsko-mazurskie	5,254
7	Gdańsk	3,756	7	zachodniopomorskie	5,236
8	Łódź	3,576	8	opolskie	5,232
9	Katowice	3,521	9	śląskie	5,008
10	Zielona Góra	3,473	10	łódzkie	4,993
11	Rzeszów	3,458	11	małopolskie	4,943
12	Szczecin	3,371	12	świętokrzyskie	4,939
13	Kielce	3,193	13	kujawsko-pomorskie	4,719
14	Lublin	3,161	14	podkarpackie	4,317
15	Gorzów Wielkopolski	3,041	15	lubelskie	3,721
16	Toruń	3,021	16	podlaskie	3,342
17	Olsztyn	2,827			
18	Gdynia	2,591			
19	Koszalin	2,502			
20	Bydgoszcz	2,456			
21	Białystok	1,545			

Źródło: obliczenia własne.

⁵ Prezentowane zmiany wartości miar rozwoju dla powiatów (lewa strona) i województw (prawa strona) dotyczą inaczej skonstruowanych mierników, stąd też nie można porównywać bezpośrednio tych wartości, istotna jest natomiast kolejność poszczególnych jednostek.

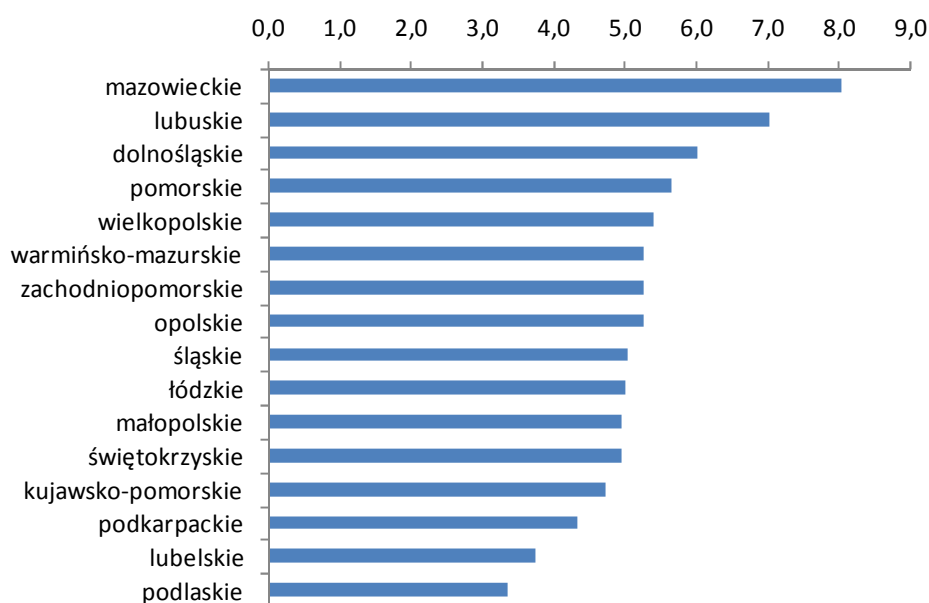
Rys. 2.2. Zmiany wartości miar rozwoju dla wybranych miast w latach 2003-2006



Źródło: obliczenia własne.

Nieco lepszą sytuację obserwujemy dla całego województwa zachodniopomorskiego. Wszystkie analizowane województwa zanotowały rozwój, a 7 pozycja zachodniopomorskiego powinna być zadowalająca. Wśród województw wyróżnia się oczywiście mazowieckie ale także dolnośląskie i warmińsko-mazurskie. Ogólnie zaskakuje szybki rozwój województw ze ściany wschodniej, „tradycyjnie” słabo wypadających w statystykach poziomu rozwoju gospodarczego. Widać, że województwa te wchodzi powoli na ścieżkę przyspieszonego rozwoju, i być może uda się im zniwelować z czasem istniejące do tej pory dysproporcje (rys.3).

Rys. 2.3. Zmiany wartości miar rozwoju dla województw w latach 2003-2006



Źródło: obliczenia własne

Tab.2.3. Liczba mieszkań na 1 tys. mieszkańców (lewa strona) oraz liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców (prawa strona) w 2006 roku

Lp.	Powiat, liczba mieszkań		Lp.	Powiat, liczba podmiotów gospodarczych	
1	Sopot	450,5	1	Sopot	189,8
2	Warszawa	450,2	2	Warszawa	178,6
3	Łódź	437,6	3	Koszalin	170,8
4	Katowice	423,4	4	Poznań	158,6
5	Gdynia	397,8	5	Szczecin	157,9
6	Poznań	397,1	6	Opole	154,8
7	Kraków	396,4	7	Wrocław	146,5
8	Wrocław	394,7	8	Kielce	142,4
9	Gdańsk	383,6	9	Gorzów Wielkopolski	139,3
10	Zielona Góra	382,8	10	Kraków	138,1
11	Szczecin	380,6	11	Katowice	136,4
12	Białystok	380,3	12	Zielona Góra	130,6
13	Olsztyn	380,2	13	Gdańsk	128,9
14	Toruń	376,8	14	Gdynia	125,6
15	Bydgoszcz	375,5	15	Łódź	124,2
16	Koszalin	374,7	16	Bydgoszcz	123,6
17	Lublin	373,3	17	Toruń	121,9
18	Opole	372,2	18	Olsztyn	119,7
19	Gorzów Wielkopolski	370,0	19	Rzeszów	113,7
20	Kielce	369,4	20	Lublin	112,0
21	Rzeszów	347,0	21	Białystok	99,8

Źródło: obliczenia własne.

W tabelach 3-5 przedstawiono wartości wybranych zmiennych. Tabela 3 prezentuje liczbę mieszkań oraz liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 1 tys. mieszkańców. Dla ułatwienia pogrubiono pozycje Szczecina w odpowiednich kolumnach. Bezpośrednio o aktywności gospodarczej regionów i tkwiącym w nich potencjale rozwojowym świadczy liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1 tys. mieszkańców i jak widać, sytuacja pod tym względem w Szczecinie prezentuje się całkiem dobrze, umiarkowanie zaś wypada pod względem rozwoju mierzonego liczbą

mieszkań. W tabeli 4 przedstawiono statystyki dotyczące udziału pracujących w liczbie ludności. Istnieje tu dość duże zróżnicowanie wartości, w Katowicach przykładowo przeszło około 48% ludności jest pracująca w Koszalinie zaś jedynie 26%. Nie jest to z pewnością zjawisko pozytywne. Pod względem tej wielkości sytuacja Szczecina nie wypada najlepiej.

Tab. 2.4. Udział pracujących w liczbie ludności w 2006 roku

Lp.	Powiat, udział pracujących	%
1	Katowice	48,1%
2	Warszawa	45,7%
3	Rzeszów	45,0%
4	Poznań	40,2%
5	Opole	38,2%
6	Olsztyn	35,0%
7	Kraków	34,7%
8	Kielce	33,1%
9	Zielona Góra	32,6%
10	Wrocław	31,7%
11	Toruń	31,2%
12	Bydgoszcz	31,2%
13	Lublin	30,7%
14	Gdańsk	30,0%
15	Gorzów Wielkopolski	29,8%
16	Szczecin	27,8%
17	Łódź	27,7%
18	Gdynia	27,6%
19	Sopot	27,0%
20	Białystok	26,4%
21	Koszalin	25,8%

Źródło: obliczenia własne.

W tabeli 5 przedstawiono kształtowanie się udziału zatrudnionych w usługach rynkowych oraz w przemyśle. Lepiej sytuacja ma się w zakresie udziału zatrudnienia w usługach – tu Szczecin plasuje się w środku tabeli, ale różnice względem miast poprzedzających są niewielkie (poza Sopotem i Warszawą). Udział zatrudnionych w usługach jest wyznacznikiem stopnia rozwoju gospodarczego. Jak wiadomo sektor usługowy jest dominującym sektorem w gospodarkach krajów wysoko rozwiniętych, jego rozwój świadczy więc istotnie o stopniu rozwoju.

Tab. 2.5. Udział zatrudnionych w usługach rynkowych (lewa strona), udział zatrudnionych w przemyśle (prawa strona) w 2006 roku

Lp.	Powiat, udział zatr. w usł. rynk.	%	Lp.	Powiat, udział zatr. w przemyśle	%
1	Warszawa	60,7%	1	Gorzów Wielkopolski	37,9%
2	Sopot	56,7%	2	Toruń	36,2%
3	Katowice	48,7%	3	Bydgoszcz	35,3%
4	Gdynia	47,9%	4	Rzeszów	30,8%
5	Poznań	47,3%	5	Gdynia	30,3%
6	Zielona Góra	46,6%	6	Kielce	30,0%
7	Wrocław	46,2%	7	Łódź	28,9%
8	Kraków	45,2%	8	Koszalin	28,6%
9	Szczecin	44,2%	9	Katowice	27,9%
10	Gdańsk	43,6%	10	Poznań	27,1%
11	Olsztyn	43,2%	11	Olsztyn	26,6%
12	Łódź	42,0%	12	Gdańsk	26,5%
13	Opole	41,9%	13	Szczecin	26,0%

14	Lublin	40,3%	14	Kraków	25,8%
15	Białystok	39,2%	15	Białystok	25,2%
16	Rzeszów	39,0%	16	Wrocław	24,5%
17	Toruń	38,3%	17	Opole	24,2%
18	Koszalin	38,2%	18	Zielona Góra	23,7%
19	Bydgoszcz	37,8%	19	Lublin	20,2%
20	Kielce	37,0%	20	Warszawa	18,5%
21	Gorzów Wielkopolski	33,2%	21	Sopot	15,2%

Źródło: obliczenia własne.

Przedstawione dane nie wyczerpują w pełni tematu poziomu rozwoju miast, w tym w szczególności Szczecina. Przedstawiono tu jedynie pewien wycinek badań, badań których podsumowaniem są otrzymane wartości syntetycznych miar rozwoju, szczególnie zaś znacząca jest ich dynamika zmian⁶. Otrzymane wyniki sugerują umiarkowaną rolę Szczecina jako ośrodka gospodarczego, która powoli ulega poprawie.

Stosunkowo najlepiej przedstawia się sytuacja w zakresie liczby podmiotów gospodarczych, a więc i także aktywności ekonomicznej mieszkańców. W tym kontekście trzeba również przywołać fakt rosnącej prawostronnej asymetrii rozkładu wartości miary rozwoju w powiatach, co może być potwierdzeniem tego, że najlepsze miasta rozwijają się coraz szybciej, a co za tym idzie zwiększają się dysproporcje pomiędzy lepiej i słabiej rozwiniętymi.

⁶ Warto zauważyć, że w konstrukcji wskaźnika syntetycznego uwzględniono także inne zmienne istotne z punktu widzenia oceny stopnia rozwoju gospodarczego (zatrudnienie w przemyśle, budownictwie, liczba miejsc noclegowych).

3. Formy prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty zagraniczne

Działalność gospodarcza może być prowadzona jedynie w formach przewidzianych w obowiązujących przepisach prawa. Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej są uregulowane w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807)
- kodeks spółek handlowych (spółki osobowe i kapitałowe prawa handlowego)⁷,
- kodeks cywilny (spółka cywilna, indywidualny przedsiębiorca)⁸.

Wśród form prawnych prowadzenia własnej działalności gospodarczej przedsiębiorca ma ich do wyboru kilka. Podstawowym podziałem jest: indywidualna działalność gospodarcza (prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej) oraz przedsiębiorstwa – spółki. Czynnikiem determinującym wybór formy prowadzenia działalności są przede wszystkim:

- przedmiot i skala działalności;
- stopień sprawowania kontroli;
- wielkość kapitału początkowego;
- forma opodatkowania;
- zakres odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

Kryteria te prowadzą do podziału wszystkich przedsiębiorstw w formie spółek na cywilne i handlowe oraz osobowe i kapitałowe.

Podział spółek w polskim ustawodawstwie:

spółki prawa cywilnego (dla osób fizycznych prowadząca działalność gospodarczą)

spółka cywilna

spółki prawa handlowego:

– spółki osobowe

- spółka jawna,
- spółka partnerska,
- spółka komandytowa,
- spółka komandytowo-akcyjna,

– spółki kapitałowe:

⁷ Ustawa z dnia 15 września 2000 r., Kodeks spółek handlowych, Dz. U. Nr 94, poz.1037 z późn. zm.

⁸ Ustawa z dnia 15 września 2000 r., Kodeks cywilny, Dz. U. Nr 16, poz.93 z późn. zm.

- spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- spółka akcyjna⁹,

Podmioty zagraniczne mogą rozpocząć i prowadzić działalność gospodarczą w Polsce na takich samych warunkach, jak przedsiębiorcy mieszkający w Polsce lub tu rezydujący, jeśli nie pozostaje to w sprzeczności z międzynarodowymi umowami ratyfikowanymi przez Polskę.

Obecnie na takich samych prawach, jak obywatele polscy, działalność gospodarczą mogą podejmować i wykonywać następujące osoby:

1. osoby zagraniczne z państw członkowskich Unii Europejskiej (Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy),
2. osoby zagraniczne z państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej (Islandia, Liechtenstein, Norwegia),
3. osoby zagraniczne z innych państw, które mogą korzystać ze swobody przedsiębiorczości na podstawie umów zawartych ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi,
4. cudzoziemcy, obywatele innych państw niż wymienione wyżej, którzy:
 - są dołączającymi do obywateli państw, o których mowa wyżej, lub przebywającymi z tymi obywatelami, członkami rodzin:
 - małżonkiem obywatela UE;
 - bezpośrednim zstępnym obywatela UE lub jego małżonka: w wieku do 21 lat lub pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka;
 - bezpośrednim wstępnym obywatela UE lub jego małżonka, pozostającym na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka;
 - posiadają w Rzeczypospolitej Polskiej:
 - zezwolenie na osiedlenie się,
 - zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
 - zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony udzielone z powodu
 - zgodę na pobyt tolerowany,
 - status uchodźcy.
 - korzystają w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej,
 - posiadają ważną Kartę Polaka.

⁹ K.Wach, *Jak założyć firmę w Unii Europejskiej*, wyd. II, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2005

Wyżej wymienione osoby mają prawo prowadzić działalność gospodarczą w dowolnej formie dopuszczalnej dla obywateli polskich, w szczególności w formie jednoosobowej działalności gospodarczej.

Osoby zagraniczne inne niż wymienione wyżej mają prawo do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej wyłącznie w formie spółki komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także do przystępowania do takich spółek oraz obejmowania bądź nabywania ich udziałów lub akcji, o ile umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.

Ponadto przedsiębiorcy zagraniczni, mogą tworzyć **oddziały** lub **przedstawicielstwa** z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹⁰.

Przedsiębiorcy zagraniczni mogą tworzyć przedstawicielstwa z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy działalność podmiotu zagranicznego na obszarze Polski miałaby być prowadzona bezpośrednio w jego imieniu i na jego rzecz, stanowiąc zawsze immanentny element szerszej struktury organizacyjno-prawnej i funkcjonalnej tego podmiotu. Przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą będzie w tej sytuacji sam podmiot zagraniczny.

Przedstawicielstwo przedsiębiorcy zagranicznego jest prawnie niesamodzielną, podporządkowaną w całym zakresie swojej działalności jednostką organizacyjną, prowadzącą działalność wyłącznie w zakresie reklamy i promocji w imieniu i na rzecz przedsiębiorcy zagranicznego. Działalność reklamowa i promocyjna jest elementem działalności gospodarczej przedsiębiorcy zagranicznego. Przedstawicielstwo nie jest również jednostką samodzielną pod względem majątkowym. Nawet jeśli przedsiębiorca dokonał wyodrębnienia majątkowego jest to tylko wyodrębnienie techniczno-organizacyjne.

Utworzenie przedstawicielstwa wymaga wpisu do ewidencji przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych prowadzonej przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Przedsiębiorcy zagraniczni mogą dla wykonywania działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tworzyć **oddziały** z siedzibą na jej terytorium. Uprawnienia przedsiębiorców zagranicznych uzależnione są od faktu czy umowy międzynarodowe zapewniają polskim przedsiębiorcom analogiczne uprawnienia za granicą (zasada wzajemności), jak również od tego czy umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Polskę nie stanowią inaczej. Przedsiębiorcy zagraniczni tworzący oddział mogą prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie w zakresie przedmiotu działalności przedsiębiorcy zagranicznego. Przedmiot działalności gospodarczej oddziału nie musi być natomiast tak szeroki, jak przedmiot działalności przedsiębiorcy zagranicznego za granicą. Może obejmować niektóre jego fragmenty.

¹⁰ PAIiZ

4. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w Szczecinie i regionie

4.1. Napływ kapitału zagranicznego do Szczecina i regionu

Kapitał podstawowy spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2007 wykazywał tendencję rosnącą i ukształtował się w 2006 roku na poziomie 3035,3 mln zł, z czego 1703,7 mln zł to kapitał zagraniczny.

Tab. 4.1. Kapitał podstawowy w spółkach z kapitałem zagranicznym w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok

Lata	Liczba spółek	Kapitał podstawowy (w mln zł)		
		ogółem	krajowy	zagraniczny
1999	1005	1136,8	235,2	901,2
2000	1023	1196,8	226,9	969,8
2001	961	2190	1216,9	972,5
2002	955	2536,1	1468,3	1067,8
2003	963	2622,9	1387,4	1235,5
2004	993	2730,5	1358	1372,5
2005	1074	3004,2	1435,6	1545,3
2006	1166	3035,3	1330,3	1703,7
2007	1243	3208,1	1311,8	1896,3

Źródło: US w Szczecinie.

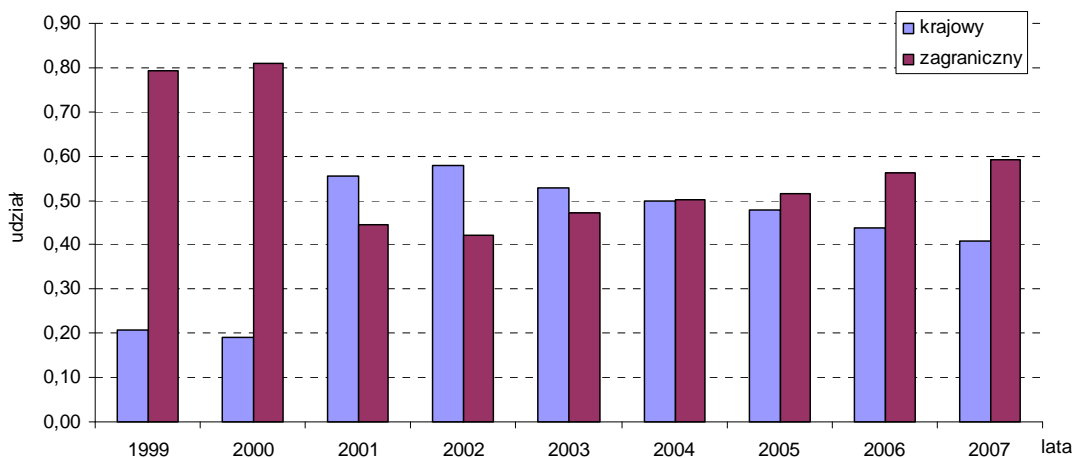
Analizując udział kapitału krajowego i zagranicznego w kapitale podstawowym w spółkach można zauważyć pewne zmiany (patrz tabela 2 oraz rysunek 1). W latach 1999 – 2000 znacznie przeważał kapitał zagraniczny. Od roku 2001 do 2003 nieznacznie większy udział stanowił kapitał pochodzenia krajowego. Od 2005 roku w analizowanych spółkach ponownie przeważa kapitał zagraniczny. W 2006 roku kapitał zagraniczny stanowił 59,1% kapitału podstawowego spółek.

Tab.4.2. Udział kapitału krajowego i zagranicznego w kapitale podstawowym w spółkach z kapitałem zagranicznym w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok

Lata	krajowy	zagraniczny
1999	0,207	0,793
2000	0,190	0,810
2001	0,556	0,444
2002	0,579	0,421
2003	0,529	0,471
2004	0,497	0,503
2005	0,478	0,514
2006	0,438	0,561
2007	0,409	0,591

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

Rys. 4.1. Udział kapitału krajowego i zagranicznego w kapitale podstawowym w spółkach z kapitałem zagranicznym w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

Od początku obecnej dekady systematycznie rośnie liczba spółek z kapitałem zagranicznym, w których wartość kapitału zagranicznego przekracza 1 mln USD (patrz tabela 3). Kapitał podstawowy tego typu spółek wyniósł w 2006 roku 2661,1 mln zł, z czego 1458,2 mln zł to kapitał zagraniczny.

Tab. 4.3. Kapitał podstawowy w spółkach z kapitałem zagranicznym o wartości kapitału zagranicznego przekraczającej 1 mln USD w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok

Lata	Liczba spółek	Kapitał podstawowy (w mln zł)		
		ogółem	krajowy	zagraniczny
1999	37	746,1	63,5	682,6
2000	37	797,8	50,1	747,8
2001	41	1846,7	1096,3	750,4
2002	49	2018,6	1190,3	828,3
2003	51	2156,3	1150,1	1006,2
2004	64	2399,5	1242,8	1156,7
2005	70	2640,6	1309	1309,6
2006	83	2661,1	1202,9	1458,2
2007	98	2871,2	1221,0	1650,2

Źródło: US w Szczecinie.

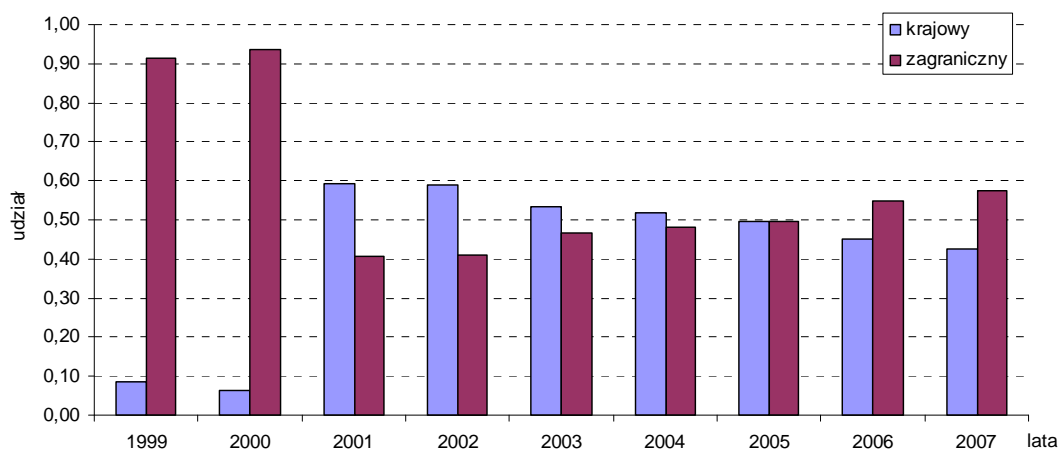
Udział kapitału krajowego i zagranicznego w kapitale podstawowym spółek z kapitałem zagranicznym o wartości powyżej 1 mln USD kształtował się w podobny sposób jak w przypadku spółek z kapitałem zagranicznym ogółem (patrz tabela 4 oraz rysunek 2). W roku 1999, 2000 oraz 2006 dominował kapitał zagraniczny, natomiast w latach 2001 – 2004 – kapitał krajowy.

Tab. 4.4. Udział kapitału krajowego i zagranicznego w kapitale podstawowym w spółkach z kapitałem zagranicznym o wartości kapitału zagranicznego przekraczającej 1 mln USD w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok

Lata	krajowy	zagraniczny
1999	0,085	0,915
2000	0,063	0,937
2001	0,594	0,406
2002	0,590	0,410
2003	0,533	0,467
2004	0,518	0,482
2005	0,496	0,496
2006	0,452	0,548
2007	0,425	0,575

Źródło: US w Szczecinie.

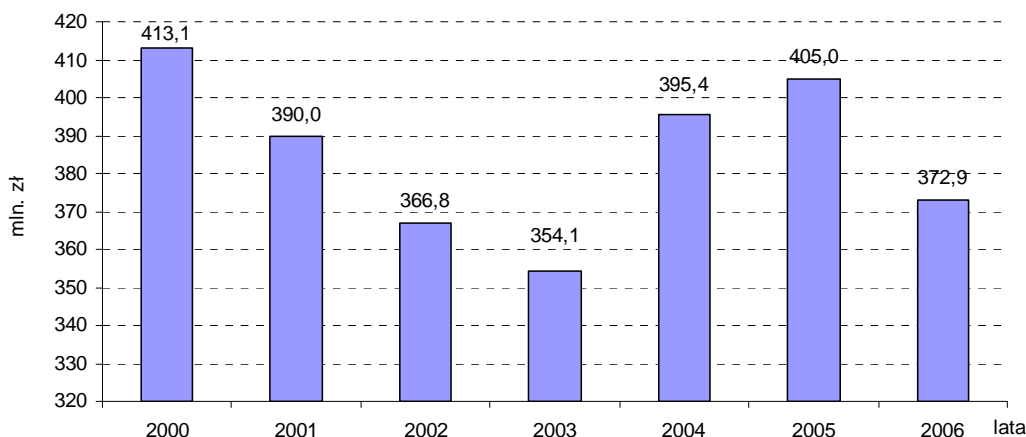
Rys. 4.2. Udział kapitału krajowego i zagranicznego w kapitale podstawowym w spółkach z kapitałem zagranicznym o wartości kapitału zagranicznego przekraczającej 1 mln USD w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

Wartość kapitału zagranicznego w latach 2000 – 2006 w Szczecinie zmieniała się w sposób nieregularny. W latach 2000 – 2003 występowała tendencja spadkowa, w kolejnych dwóch latach wartość kapitału rosła, natomiast w 2006 roku malała (patrz rysunek 6). Wartość kapitału zagranicznego w 2006 roku w Szczecinie to 372,9 mln zł.

Rys. 4.3. Kapitał zagraniczny przedsiębiorstw w Szczecinie w latach 2000 – 2006



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

4.2. Inwestycje zagraniczne w Szczecinie i regionie

Według badań przeprowadzonych przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się przeciętną atrakcyjnością dla inwestorów zagranicznych¹¹. Ósme miejsce w kraju było wypadkową bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej, przeciętnego poziomu zasobów i kosztów pracy, chłonności rynku zbytu, infrastruktury społecznej i aktywności wobec inwestorów.

Najniżej oceniono poziom bezpieczeństwa i rozwoju infrastruktury gospodarczej. Atutem województwa zachodniopomorskiego i Szczecina jest dostępność komunikacyjna wiążąca się z nadgranicznym położeniem i dobrym dostępem do sieci autostrad Europy Zachodniej. Spadek zasobów pracy to natomiast efekt ujemnego salda migracji ludności.

Średnia chłonność wynika z dobrej sytuacji w sektorze konsumentów indywidualnych oraz gorszej – w sektorze przedsiębiorstw. Niedostateczne zaangażowanie w rozwój sektora badawczo – rozwojowego, niewielka intensywność promocji regionu i mała podaż wolnych terenów do zagospodarowania w specjalnych strefach ekonomicznych przyczyniają się do dość niskiej oceny infrastruktury gospodarczej.

Mocną stroną jest nasycenie gospodarki instytucjami finansowymi. Średnia ocena infrastruktury społecznej to efekt małej intensywności życia kulturalnego nie wpływającej na atrakcyjność regionu, przy jednocześnie względnie dobrze rozbudowanej bazie noclegowej i gastronomicznej¹².

¹¹ Szczecin. Raport o stanie miasta, Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Pomocowych UM, Szczecin 2008, s. 115.

¹² Ibidem

Średni poziom bezpieczeństwa w województwie to w dużej mierze wynik nasilenia ruchu turystycznego w sezonie letnim. Średnia aktywność województwa wobec inwestorów wynikała z przeciętnej liczby ofert lokalizacyjnych i umiarkowanej aktywności informacyjnej.

Podregion szczeciński osiągnął wynik nieznacznie niższy od przeciętnej dla 39 badanych podregionów Polski ze względu na atrakcyjność dla działalności przemysłowej. Zdecydowała o tym dość słaba ocena infrastruktury gospodarczej i poziomu bezpieczeństwa. Za mocne strony uznano dostępność transportową oraz niewielką liczbę kolizji między skutkami działań przemysłu, a potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego¹³.

Nisko oceniono atrakcyjność dla działalności usługowej, natomiast za dość dobry został uznany poziom atrakcyjności dla działalności zaawansowanej technologicznie. Wskazywano tu na takie atuty jak dostępność komunikacyjna, infrastruktura gospodarcza i infrastruktura społeczna.

Ankietowani inwestorzy firm różnych branż, którzy ulokowali swoją działalność w regionie szczecińskim za najistotniejsze atuty uznali położenie geograficzne, dostępność pracowników o pożądanym kwalifikacjach, ceny nieruchomości, infrastrukturę drogową oraz wsparcie władz samorządowych¹⁴. Słabe strony według inwestorów to przeciąganie procedur przez organy administracji, wysokie koszty siły roboczej (narzuty na wynagrodzenia) oraz niedostateczna podaż siły roboczej, brak znajomości (wśród inwestorów) wizji rozwoju regionu, brak informacji na temat sytuacji społeczno – gospodarczej w województwie¹⁵.

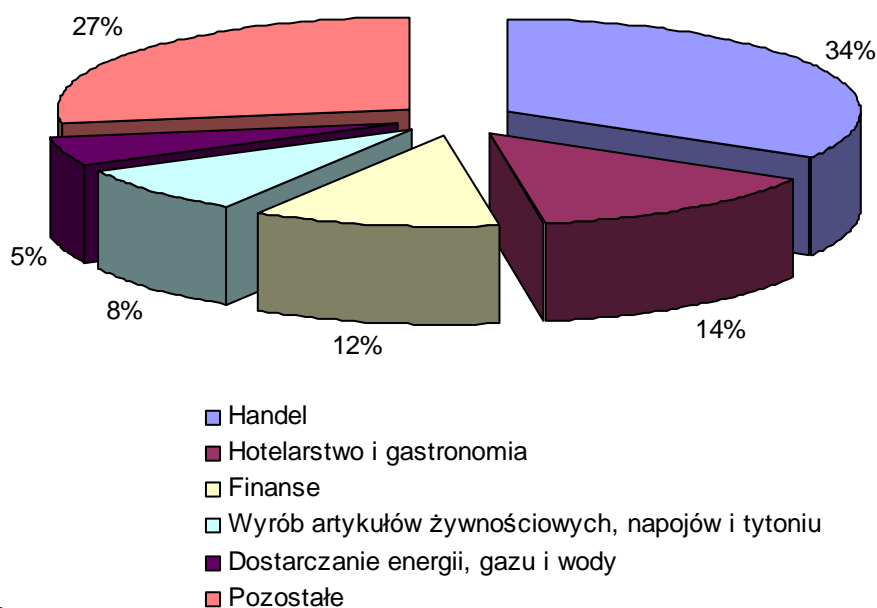
Jeśli chodzi o branże o największym znaczeniu to, przykładowo, w 2003 roku wśród dużych firm zagranicznych inwestujących w województwie zachodniopomorskim dominowały firmy zajmujące się handlem (33,7% spółek), hotelarstwem i gastronomią (13,7% spółek) oraz firmy sektora finansowego (12% spółek).

¹³ Ibidem

¹⁴ Ibidem

¹⁵ Ibidem

Rys.4.4. Udział firm według rodzaju działalności w województwie zachodniopomorskim (bezpośrednie inwestycje zagraniczne powyżej 1 mln USD, grudzień 2003 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PAIiIZ.

Globalną wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych skumulowanych w Szczecinie trudno jest określić ze względu na to, że wiele działających na rynku szczecińskim podmiotów to oddziały lub przedstawicielstwa podmiotów z siedzibą poza miastem, a zainwestowane środki powiększają wartość ogólną przypisaną do miasta ulokowania siedziby¹⁶. Są to banki, firmy ubezpieczeniowe, hiper- i supermarkety, stacje benzynowe, hotele i restauracje, kina, firmy telekomunikacyjne.

4.3. Podstawowy kapitał zagraniczny według kraju pochodzenia udziałowca

4.3.1. Kapitał zagraniczny

Jeśli chodzi o kraj pochodzenia kapitału zagranicznego w województwie zachodniopomorskim to największe jego wartości dotyczą takich państw jak: Dania, Niemcy, Szwecja, Wielka Brytania, Niderlandy i Austria (patrz tabela 5 i rysunek 5). Szczególną uwagę należy zwrócić na silną tendencję wzrostową w przypadku kapitału pochodzącego z Danii. Na wysokim poziomie utrzymywał się również kapitał pochodzenia niemieckiego.

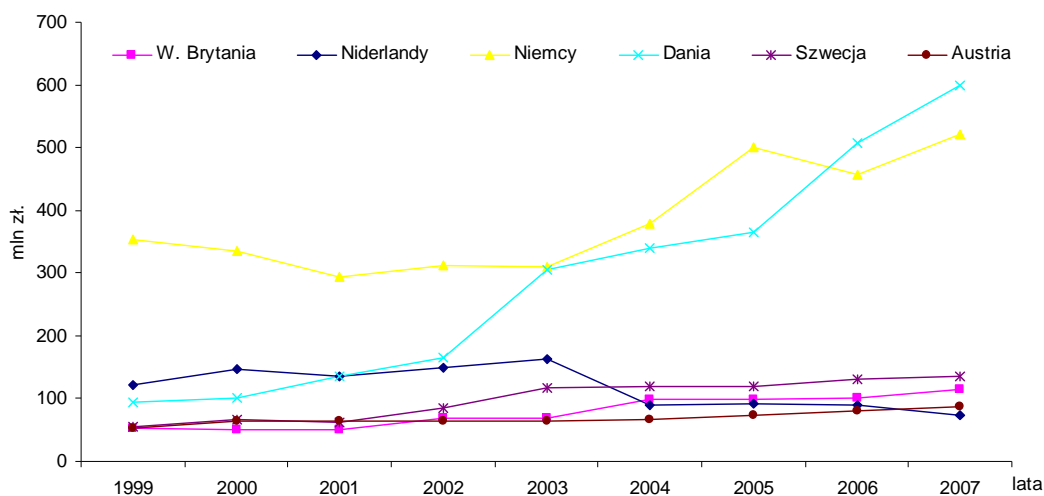
¹⁶ Ibidem, str. 16

Tab. 4.5. Kapitał zagraniczny według kraju pochodzenia w mln zł w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok.

Kraj/ lata	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Niderlandy	120,6	147,5	136,1	148,7	162,2	90,1	91,3	90,3	74,3
Francja	4	9	8,9	9,3	10,7	14,8	7,8	b.d.	b.d.
Niemcy	353,2	334,6	294,4	311,5	309,8	378,7	499,7	457	520,2
USA	14,8	32,5	43,7	17,1	18,5	26,4	18,8	19,1	19,3
Belgia	2,7	4,7	3,4	4,6	5	5,4	9,3	48,1	102,3
Wielka Brytania	53,1	51,4	51,2	67,9	68,7	99,2	99,6	101,2	115,1
Dania	94,4	100,1	134,5	164,9	304,7	339,4	364,8	506,3	599,7
Szwecja	55,6	67	61,1	85,3	117,7	119,3	119,5	130,4	134,9
Luksemburg	b.d.	b.d.	b.d.	2,7	3,5	5	6,9	8,7	11,8
Włochy	8,1	8,4	8,5	17,5	17,3	21,2	21,1	24,7	27,8
Szwajcaria	18,3	22,8	12,9	1,3	1,7	2,1	21,5	b.d.	b.d.
Hiszpania	b.d.	b.d.	3,5	3,5	3,7	10,6	12,6	11,7	17,2
Austria	51,9	63,4	63,7	65,1	64,5	65,7	74,3	80,7	87,0

Źródło: US w Szczecinie.

Rys. 4.5. Kapitał zagraniczny według kraju pochodzenia w mln zł w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

Analizując wartość kapitału zagranicznego w Szczecinie można zauważyć, iż w latach 2000 – 2006 dominował kapitał pochodzący z Niemiec, Danii, Holandii i Cypru (patrz tab.6 oraz rys. 6).

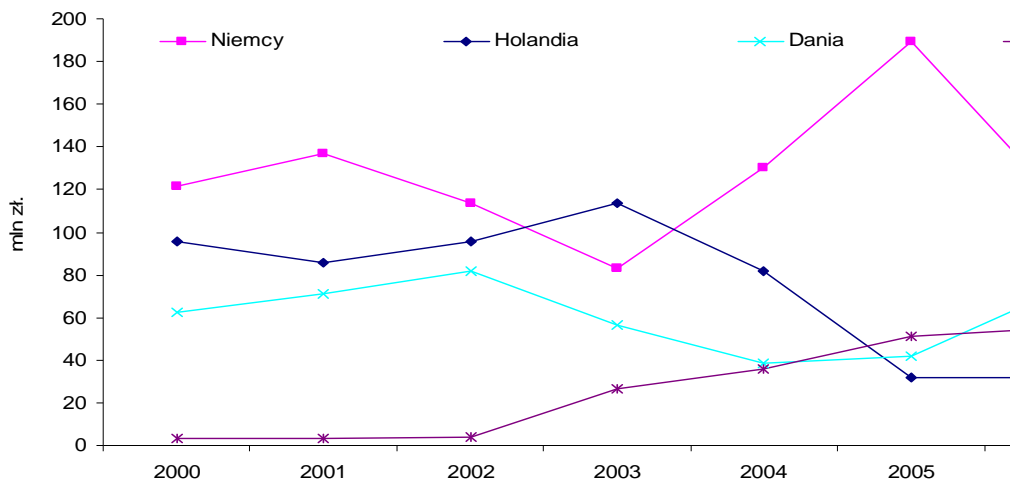
Tab. 4.6. Kapitał zagraniczny przedsiębiorstw w Szczecinie według kraju pochodzenia udziałowca w latach 2000 – 2006 (mln zł, stan na 31 XII)

Kraj pochodzenia	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niemcy	121,4	136,8	113,3	83,3	130	189,7	115,6
Holandia	96	85,9	95,5	113,6	81,7	32,2	32,2
Norwegia	24,4	12,8	17,8	19,9	44,1	16,1	13,5

Dania	62,4	71,1	81,5	56,2	38,8	41,6	72,6
Cypr	3,2	3,6	3,9	26,8	35,7	51,0	55,4
Szwecja	22,8	8,3	8,2	14,7	15,2	15,7	15,6
USA	32,1	32,5	7,3	15,5	15	15,1	15,1
Finlandia	17,5	17,2	19,8	3,5	3,5	13,1	13,2
Pozostałe	33,3	21,8	19,5	20,5	31,4	30,5	39,7
Ogółem (mln zł)	413,1	390,0	366,8	354,1	395,4	405,0	372,9

Źródło: US w Szczecinie.

Rys.6. Kapitał zagraniczny przedsiębiorstw w Szczecinie według kraju pochodzenia udziałowca w latach 2000 – 2006 (mln zł, stan na 31 XII)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

4.3.2. Kapitał zagraniczny – udział danego kraju w kapitale ogółem

Tendencje w zakresie wartości strumieni inwestycji zagranicznych znajdują swoje odzwierciedlenie również przy rozpatrywaniu udziału kapitału zagranicznego według kraju rejestracji inwestora (patrz tab. 7 oraz rys. 7). W latach 1999 – 2007 w województwie zachodniopomorskim zmalał udział kapitału niemieckiego oraz holenderskiego, natomiast wzrósł udział kapitału pochodzącego z Danii.

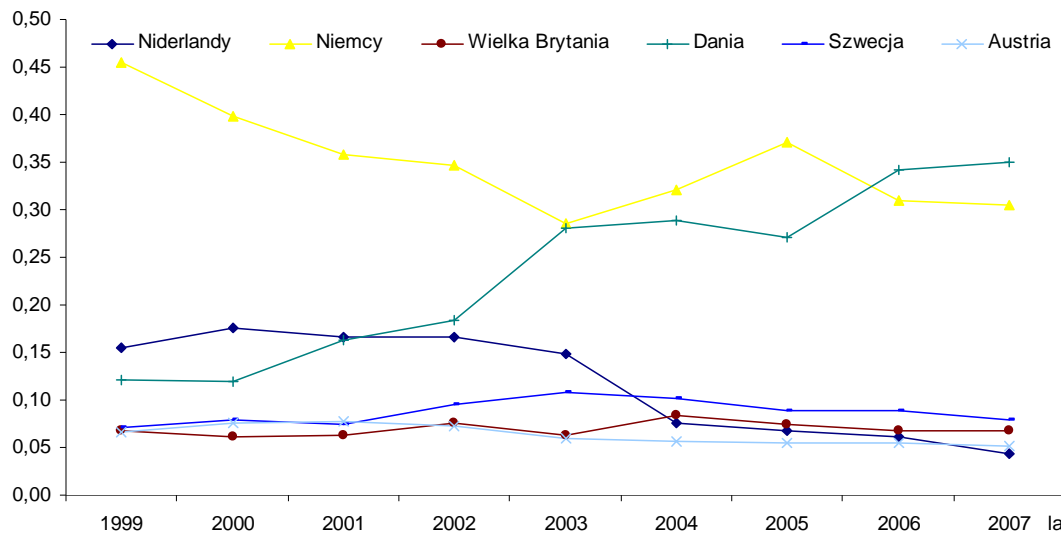
Tab.4. 7. Udział kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia w mln zł w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok

Kraj/ lata	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Niderlandy	0,155	0,175	0,166	0,165	0,149	0,076	0,068	0,061	0,043
Francja	0,005	0,011	0,011	0,010	0,010	0,013	0,006	b.d.	b.d.
Niemcy	0,455	0,398	0,358	0,346	0,285	0,322	0,371	0,309	0,304
Stany Zjednoczone	0,019	0,039	0,053	0,019	0,017	0,022	0,014	0,013	0,011
Belgia	0,003	0,006	0,004	0,005	0,005	0,005	0,007	0,033	0,060
Wielka Brytania	0,068	0,061	0,062	0,075	0,063	0,084	0,074	0,068	0,067
Dania	0,122	0,119	0,164	0,183	0,280	0,288	0,271	0,343	0,351
Szwecja	0,072	0,080	0,074	0,095	0,108	0,101	0,089	0,088	0,079
Luksemburg	b.d.	b.d.	b.d.	0,003	0,003	0,004	0,005	0,006	0,007
Włochy	0,010	0,010	0,010	0,019	0,016	0,018	0,016	0,017	0,016
Szwajcaria	0,024	0,027	0,016	0,001	0,002	0,002	0,016	b.d.	b.d.

Hiszpania	b.d.	b.d.	0,004	0,004	0,003	0,009	0,009	0,008	0,010
Austria	0,067	0,075	0,078	0,072	0,059	0,056	0,055	0,055	0,051

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

Rys.4.7. Udział kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia w mln zł w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

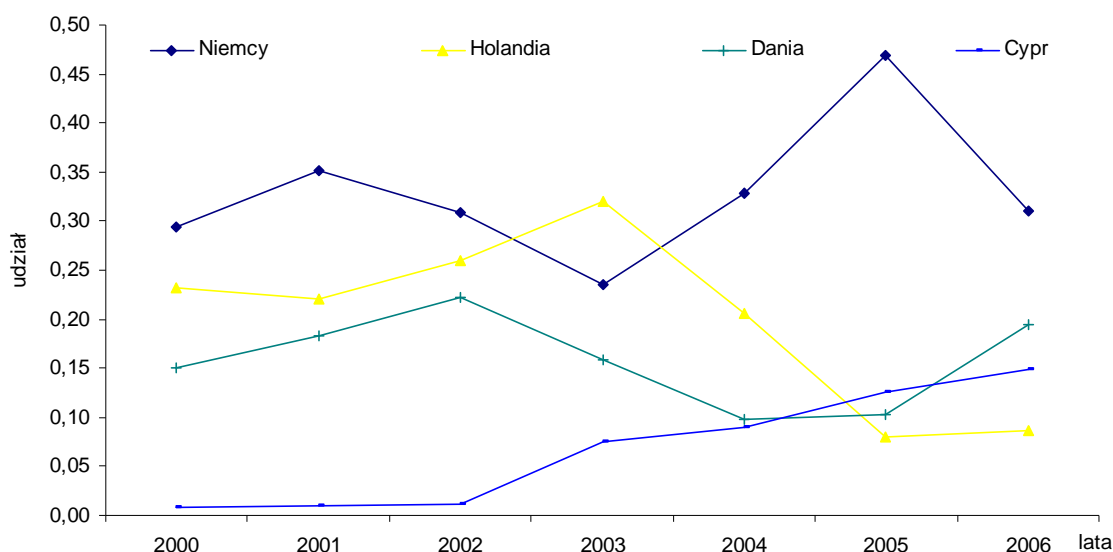
W latach 2000 – 2006 w Szczecinie największy udział w kapitale zagranicznym miał kapitał pochodzący z Niemiec, Holandii, Danii, Norwegii i USA (patrz tabela 8). W 2000 roku w szczecińskich przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym dominował kapitał pochodzący z Niemiec (29,4%), Holandii (23,2%) oraz Danii (15,1%). W 2006 roku kapitał pochodzenia niemieckiego stanowił 31%, kapitał duński – 19,5%, kapitał cypryjski – 14,9%, kapitał holenderski – 8,6%. Na uwagę zasługuje znaczny spadek w ostatnich latach udziału kapitału pochodzenia holenderskiego oraz wzrost, od 2003 roku, udziału kapitału pochodzącego z Cypru.

Tab.4.8. Udział podstawowego kapitału zagranicznego według krajów pochodzenia w Szczecinie w latach 2000 – 2006

Kraj	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Niemcy	0,294	0,351	0,309	0,235	0,329	0,468	0,310
Holandia	0,232	0,220	0,260	0,321	0,207	0,080	0,086
Norwegia	0,059	0,033	0,049	0,056	0,112	0,040	0,036
Dania	0,151	0,182	0,222	0,159	0,098	0,103	0,195
Cypr	0,008	0,009	0,011	0,076	0,090	0,126	0,149
Szwecja	0,055	0,021	0,022	0,042	0,038	0,039	0,042
USA	0,078	0,083	0,020	0,044	0,038	0,037	0,040
Finlandia	0,042	0,044	0,054	0,010	0,009	0,032	0,035
Pozostałe	0,081	0,056	0,053	0,058	0,079	0,075	0,106

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Rys.4.8. Udział kapitału zagranicznego według kraju pochodzenia w mln zł w Szczecinie w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok

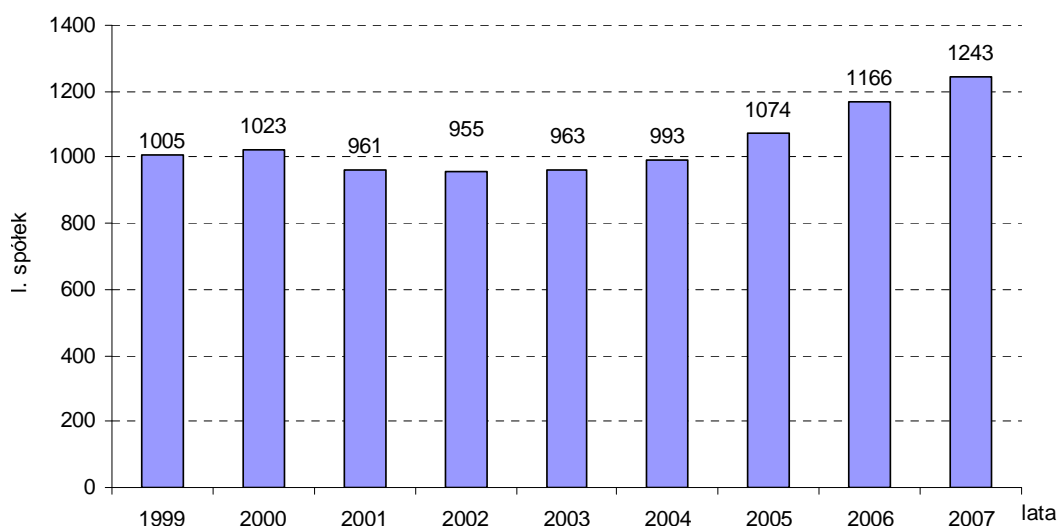


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

4.4. Ilość spółek z udziałem kapitału zagranicznego w Szczecinie i regionie

W 2006 roku w województwie zachodniopomorskim było 1166 spółek z udziałem kapitału zagranicznego (patrz rysunek 9). Liczba tego typu spółek rosła systematycznie od 2003 roku.

Rys. 4.9. Liczba spółek z kapitałem zagranicznym w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok

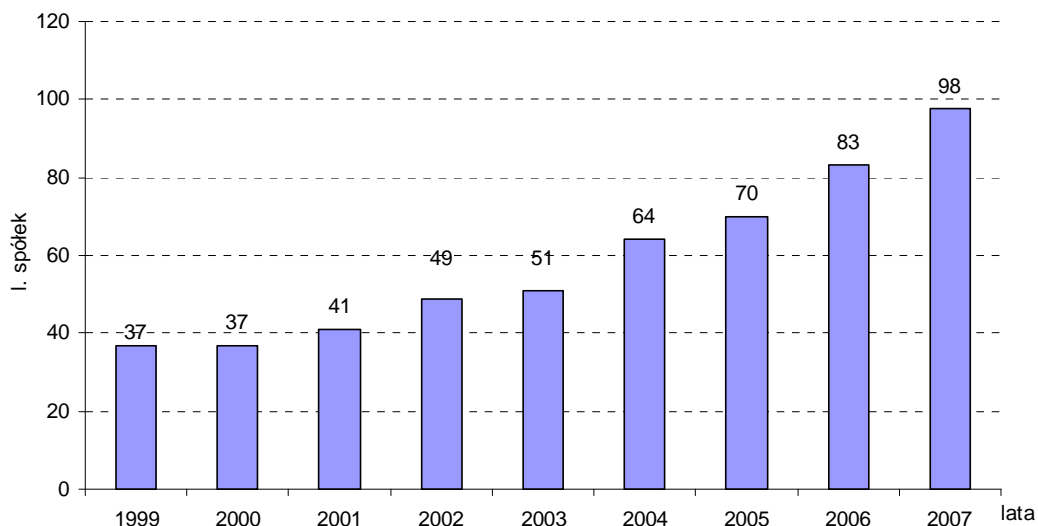


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

W badanym okresie wzrosła liczba spółek z kapitałem zagranicznym, w których wartość kapitału zagranicznego przekracza 1 mln USD (patrz

rysunek). W 2006 roku odnotowano 83 tego rodzaju spółek. Dla porównania, w 2000 roku było ich 37.

Rys. 4.10. Liczba spółek z kapitałem zagranicznym o wartości kapitału zagranicznego przekraczającej 1 mln USD w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2006 wraz z prognozą na 2007 rok



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

W województwie zachodniopomorskim spółki z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły istotny udział wśród spółek o różnej formie prawnej (patrz tabela 9). Na przykład, w 2007 roku spółki z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 32,7% spółek handlowych, 11,5% spółek akcyjnych oraz 36,6% spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Liczba spółek handlowych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem kapitału zagranicznego utrzymywała się w badanych latach na zbliżonym poziomie.

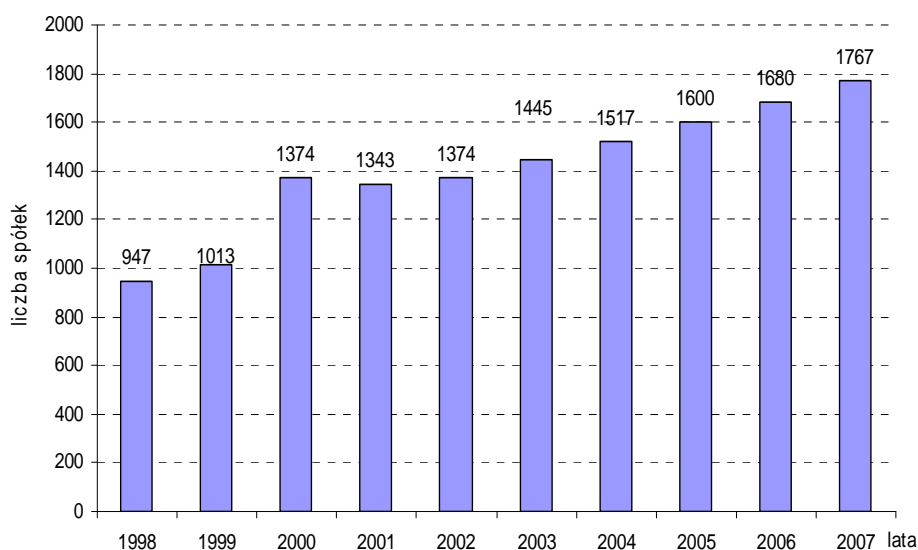
Tab.4.9. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Rejestrze REGON według form prawnych w województwie zachodniopomorskim

Lata	Spółki handlowe		Spółki akcyjne		Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	
	ogółem	w tym: z udziałem kapitału zagraniczne go	ogółem	w tym: z udziałem kapitału zagraniczne go	ogółem	w tym: z udziałem kapitału zagraniczne go
2004	10587	3505	274	30	9401	3473
2005	11098	3683	267	30	9839	3646
2006	11595	3836	266	32	10270	3792
2007	12172	3986	261	30	10740	3930

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie.

W Szczecinie w 2007 roku w sektorze prywatnym było 1767 spółek z udziałem kapitału zagranicznego (por. rysunek 11). Liczba tego typu podmiotów kształtuje się zgodnie z niewielką tendencją wzrostową. Istotny wzrost liczby spółek z udziałem kapitału zagranicznego miał miejsce w 2000 roku.

Rys.4.11. Liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w Szczecinie w latach 1998 – 2007 (sektor prywatny)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Szczecinie.

4.5. Liczba pracujących w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego

W 2004 w województwie zachodniopomorskim, wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego dominowały spółki zatrudniające do 9 osób, które stanowiły 61,8% spółek ogółem. Udział spółek zatrudniających od 10 do 49 osób był równy 24,2%, udział spółek zatrudniających od 50 do 249 osób – 11,7%, natomiast udział spółek zatrudniających powyżej 250 osób – 2,3% (patrz tabela 11).

W 2004 roku największy udział (46,6%) wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły osoby zatrudnione w spółkach dużych, o zatrudnieniu przekraczającym 250 osób. W spółkach o zatrudnieniu od 50 – 249 pracowników było zatrudnionych 34% pracowników, natomiast w spółkach zatrudniających do 50 pracowników – ok. 19,5% pracowników.

Tab.4.10. Liczba pracujących w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego według liczby zatrudnionych w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2004

osoby	do 9		10-49		50-249		250 i więcej		Ogółem	
	spółki	pracujący	spółki	pracujący	spółki	pracujący	spółki	pracujący	spółki	pracujący
1999	598	1597	259	5652	115	12149	33	17386	1005	36784
2000	627	1740	252	5685	117	12489	27	17341	1023	37255
2001	593	1674	243	5554	102	11433	23	16049	961	34710
2002	604	1718	225	5110	102	11117	24	17438	955	35383
2003	603	1803	229	5430	110	11958	21	15533	963	34724
2004	614	1792	240	5374	116	12573	23	17197	993	36936

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Tab.4.11. Udział [%] spółek oraz liczby osób pracujących w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego według liczby zatrudnionych w województwie zachodniopomorskim w latach 1999 – 2004

osoby lata	do 9		10-49		50-249		250 i >		Ogółem	
	spółki	pracujący	spółki	pracujący	spółki	pracujący	spółki	pracujący	spółki	pracujący
1999	59,5	4,3	25,8	15,4	11,4	33,0	3,3	47,3	100,0	100,0
2000	61,3	4,7	24,6	15,3	11,4	33,5	2,6	46,5	100,0	100,0
2001	61,7	4,8	25,3	16,0	10,6	32,9	2,4	46,2	100,0	100,0
2002	63,2	4,9	23,6	14,4	10,7	31,4	2,5	49,3	100,0	100,0
2003	62,6	5,2	23,8	15,6	11,4	34,4	2,2	44,7	100,0	100,0
2004	61,8	4,9	24,2	14,6	11,7	34,0	2,3	46,6	100,0	100,0

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie.

4.6. Najwięksi inwestorzy zagraniczni w Szczecinie i regionie

Według danych PAIiZ¹⁷ w województwie zachodniopomorskim rozwinięta jest sieć handlowo – usługowa, którą reprezentują najwięksi inwestorzy z tego sektora w Polsce (Casino, Metro AG, Tesco, Carrefour, BP International, McDonalds). Największym inwestorem z sektora produkcyjnego jest pochodzący z Cypru Kronospan Holdings Ltd., zajmujący się produkcją wyrobów z drewna. W województwie zachodniopomorskim swoje zakłady ulokowali także tacy inwestorzy jak: CBR Baltic B.V. (Holandia), czy PepsiCo (USA).

Na podstawie wykazu bezpośrednich inwestycji zagranicznych PAIiZ można wyróżnić następujące firmy funkcjonujące na rynku szczecińskim¹⁸:

– sekcja: handel i naprawy, kapitał: niemiecki, holenderski, francuski, brytyjski, duński, kanadyjski, portugalski, grecki, luksemburski:

Makro Cash&Carry, Media Markt, Real (3 supermarkety), Tesco (1 supermarket w Szczecinie), Carrefour (2 hipermarkety w Szczecinie), Castorama (3 placówki), Netto (sieć 12 sklepów w Szczecinie), Biedronka (sieć 11 supermarketów w Szczecinie), Jysk (2 sklepy w Szczecinie), Leroy – Merlin, Galeria Centrum, Adidas Poland, Bata Poland, Rossmann (sieć 5 drogerii w Szczecinie), Germanos (5 punktów sprzedaży akcesoriów telefonicznych w Szczecinie), FeuVert Polska sp. z o.o. (warsztat i sklep z akcesoriami samochodowym), Shell Polska, Statoil Polska, BP International B.V. (3 stacje gazu), Aral (3 stacje gazu w Szczecinie),

– sekcja: hotele i restauracje, kapitał: amerykański, belgijski i hiszpański:

Radisson SAS, sieć restauracji McDonald, Telepizza Poland, Pizza Hut i KFC,

– sekcja: transport, gospodarka magazynowa, łączność, kapitał: francuski, holenderski, niemiecki, duński i amerykański:

Canal Plus Cyfrowy, Polkomtel SA – Plus GSM, Telekomunikacja Polska SA, Polskie Sieci Nadawcze, Polska Telefonii Cyfrowa, Polskie Książki Telefoniczne, Polska Telewizja Kablowa,

¹⁷ Stan na koniec 2003 roku.

¹⁸ Szczecin. Raport o stanie miasta, Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Pomocowych UM, Szczecin 2008, s. 117, 118.

– sekcja: pośrednictwo finansowe, kapitał: niemiecki, portugalski, austriacki, belgijski, francuski, irlandzki, włoski, hiszpański, angielski, szwedzki, holenderski, USA, szwajcarski, duński, austriacki:

BPH Bank Hipoteczny, Bank Millenium SA, Raiffeisen Centrobank SA, Fortis Bank Polska SA, Kredyt Bank SA, Lukas Bank SA, Euro Bank SA, BRE Bank SA, Deutsche Bank PBC SA, Bank Zachodni WBK SA, Bank Pekao SA, Santander Consumer Bank SA, Nordea Bank Polska SA, ING Bank Śląski SA, Citibank Handlowy SA, TUIR Cigna Stu SA, Commercial Union Polska sp. z o.o., TUnŻ Nationale Nederlanden Polska SA, ING Nationale Nederlanden Polska PTE SA, PZU SA, Winterthur Życie TU SA, TU Inter – Życie Polska SA, TU Inter Polska S.A, TU Inter – Życie Polska SA, TU Inter Polska SA, HDI Samopomoc TU SA, STU Ergo Hestia SA, TU Allianz SA, TU na Życie FinLife SA, Nordea Polska TUnŻ SA, Generali TU SA, Generali Życie TU SA, TU Compensa SA, Compensa Życie SA,

– sekcja: pozostała działalność usługowa komunalna indywidualna, kapitał: holenderski: Multikino.

Na rynku szczecińskim inwestowały również firmy zagraniczne nastawione między innymi na produkcję drewna i wyrobów z drewna, artykułów żywnościowych, metali i wyrobów z metali, masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru, firmy budowlane, ale też zajmujące się dystrybucją i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz i wodę (patrz tabela 12)¹⁹.

Tab. 12. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Szczecinie według sekcji PKD według stanu na 31.12.2006 r.

Sekcja PKD	Firma	Kraj pochodzenia kapitału
produkcja drewna i wyrobów z drewna	Swedwood Holding BV (Swedwood Poland SA – dystrybucja mebli z drewna i jego komponentów – 5 punktów)	Szwecja
	IKEA (Szczeciński Przemysł Drzewny SA)	Szwecja
	Shiptrans Holding A/S (Scanwood sp. z o.o. - produkcja mebli)	Dania
produkcja artykułów żywnościowych, napojów i wyrobów tytoniowych	Carlsberg Breweries A/S (Bosman Browar Szczecin SA)	Dania
	Polish Bakery Investment BV (Elite Polska sp. z o.o.)	Holandia
	Lohmann AG (Drobimex sp. z o.o.)	Niemcy
	Paul Wesjohann & Co. GmbH II (Drobimex sp. z o.o.)	Niemcy
	Natel Investment BV (Brothers Poland sp. z o.o. – przetwórstwo rybne)	Holandia
	PepsiCo	USA
	Smith Fields Foods (Zakłady Mięsne Agryf SA)	USA
produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalowych	Altrad Baumann GmbH	Niemcy
	Xella Porenbeton Holding GmbH (Xella Polska sp. z o.o – produkcja i	Niemcy

¹⁹ Ibidem

	dystrybucja materiałów budowlanych – 12 punktów w Szczecinie)	
	Optiroc Group AG (wytwarzanie pustaków keramzytobetonowych)	Szwecja
produkcja metali i wyrobów z metali	JVP Steel (JVP Steel Poland sp. z o.o. – konstrukcje stalowe)	Dania
	Muhlhan GmbH (MUHLHAN sp. z o.o. – konstrukcje stalowe)	Niemcy
produkcja elektrycznych urządzeń i aparatów	Sonion Microtronic A/S (Sonion Polska sp. z o.o.)	Dania
produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru, działalność publikacyjna i wydawnicza	Overseas Enterprises Company Ltd. (opakowania z papieru i tektury)	Szwajcaria
	Norhaven Group (Papiernia Skolwin)	Dania
produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	Pactiv Corp.	USA
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię	MVV Energir AG (Szczecińska Energetyka Ciepła sp. z o.o.)	Niemcy
	E.ON. Ruhrgas A.G. (Szczecińska Energetyka Ciepła sp. z o.o.)	Niemcy
	Elsam A/S (elektrownie wiatrowe)	Dania
	Enertrag (Enertrag Polska sp. z o.o. – elektrownie wiatrowe)	Niemcy
budownictwo	Altrad-Baumann GmbH (Pomorze Baumann Mostostal sp. z o.o.)	Niemcy
	TK Holding (Thorkild Kristensen Polska sp. z o.o. – rozwój i sprzeda ój i sprzeda ó ż domów mieszkaniowych i wakacyjnych oraz apartamentów)	Dania
pośrednictwo finansowe	Uniqa International (Towarzystwo Ubezpieczeń Filar)	Austria
hotele i restauracje	Am-Rest Holding N.V.	USA
	Louvre Hotels SAS	Francja
obsługa nieruchomości, wynajem i dział. związana z prowadzeniem interesów	European Retail Enterprises	Francja
	Stream International INC (Call Center)	USA
pozostała działalność usługowa komunalna indywidualna	Group 4 Falck A/S (Ratownictwo Falck sp. z o.o.)	Dania
	Bioconsult SpA (Ecoconsult Szczecin)	Włochy
	REMONDIS International GmbH (Remondis Szczecin sp. z o.o. – gospodarka odpadami)	Niemcy

Źródło: Szczecin. Raport o stanie miasta, Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Pomocowych UM, Szczecin 2008, s. 117, za: PAIiIZ.

Reasumując, w ostatnich latach województwie zachodniopomorskim oraz w Szczecinie systematycznie zwiększała się liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego. W sposób istotny wzrosła również liczba spółek z kapitałem zagranicznym o wartości kapitału zagranicznego przekraczającej 1 mln USD.

Wartość kapitału zagranicznego stale rosła w odniesieniu do całego województwa zachodniopomorskiego. W Szczecinie wartość kapitału zagranicznego kształtowała się w sposób dość nieregularny. W ostatnich latach wśród spółek z kapitałem zagranicznym daje się zauważyć niewielką przewagę kapitału zagranicznego nad kapitałem krajowym.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się przeciętną atrakcyjnością dla inwestorów zagranicznych. Wśród dużych firm zagranicznych inwestujących w województwie zachodniopomorskim dominowały firmy zajmujące się przede wszystkim handlem, hotelarstwem i gastronomią oraz firmy sektora finansowego. W przypadku Szczecina inwestycje zagraniczne dotyczą głównie takich branż jak pośrednictwo finansowe oraz handel.

Wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie zachodniopomorskim dominował kapitał pochodzący z takich krajów jak Dania, Niemcy, Szwecja, Wielka Brytania, Niderlandy i Austria. W Szczecinie przeważał kapitał pochodzący z Niemiec, Danii, Holandii i Cypru.

W 2004 w województwie zachodniopomorskim, wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego dominowały spółki zatrudniające do 9 osób, które stanowiły 61,8% spółek. Największy udział (46,6%) wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły osoby zatrudnione w spółkach dużych, o zatrudnieniu przekraczającym 250 osób.

5. Lokalny rynek pracy

5.1. Społeczeństwo

Wykształcenie

Dane dotyczące wykształcenia ludności pochodzą ze spisów powszechnych ludności, a ostatni z nich miał miejsce w 2002 roku. Wyniki tego spisu dla Polski obrazuje tab.1.

Tabela 5.1. Ludność wg poziomu wykształcenia w Polsce– wyniki spisów.

Lata	ogółem	w tym z wykształceniem			
		wyższym	średnim i policealnym	zasadniczym zawodowym	podstawowym ukończonym
1978	26 694	1202	5 288	4 628	12 163
1988	28 269	1838	6 980	6 666	10 962
2002	32 435	3204	10 208	7 540	9 652

Zródło: dane *Rocznik Demograficzny 2008*, Główny Urząd Statystyczny

Aktywność zawodowa mieszkańców

Analiza lokalnego rynku pracy przeprowadzona została w oparciu o dane statystyczne pochodzące z następujących publikacji:

– Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008,

– Biuletyn statystyczny województwa zachodniopomorskiego I kwartał 2008 Urząd Statystyczny w Szczecinie Szczecin, maj 2008.

Informacje o bezrobociu pochodzą z rejestrów powiatowych urzędów pracy. Dane o liczbie bezrobotnych zarejestrowanych, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami), obejmują osoby niezatrudnione i niewykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (albo jeżeli są to osoby niepełnosprawne, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyły 18 lat,
- nie ukończyły 60 lat – kobiety, 65 lat – mężczyźni,
- nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobierają świadczenia

przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,

- nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej, o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,

- nie podjęły pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji, do dnia wyrejestrowania tej działalności lub nie podlegają na podstawie odrębnych przepisów -obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,

- nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,

- nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,

- nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,

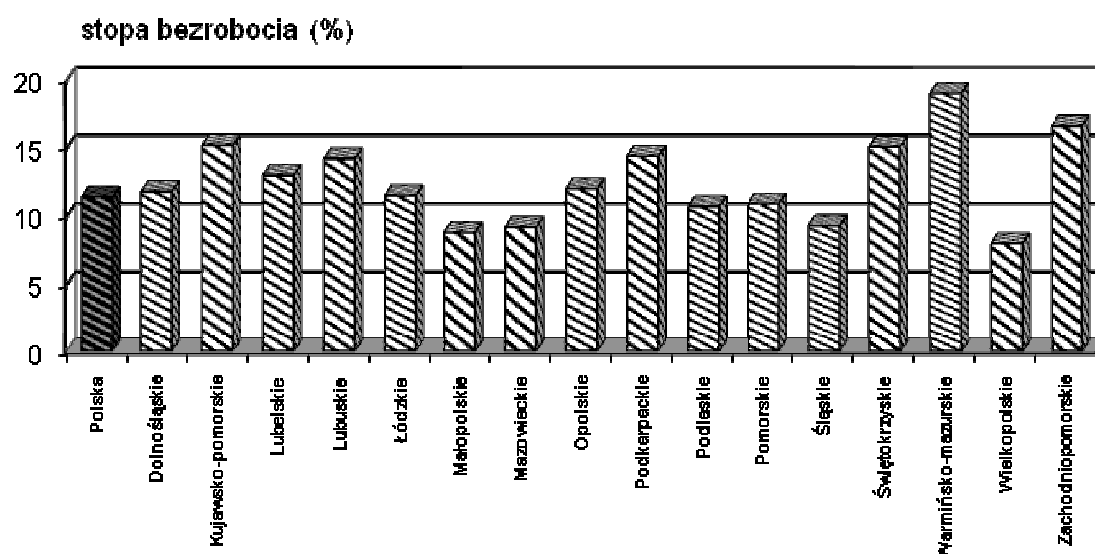
- nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

- nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Od 1997 r. za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie, staż u pracodawcy oraz od 1 czerwca 2004 r. osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy. Stopę bezrobocia rejestrowanego oblicza się jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Ludności aktywnej zawodowo to osoby pracujące i bezrobotne.

Zachodniopomorskie jest województwem o wysokiej stopie bezrobocia na tle kraju. Wyższą stopę bezrobocia ma tylko województwo warmińsko-mazurskie. Występująca od czterech lat poprawa sytuacji na rynku pracy nie zmieniła tej pozycji, mimo że pozytywne zmiany w tym zakresie zachodzą w województwie z większą siłą niż średnio w kraju.

Rys. 5.1. Stopa bezrobocia według województw w Polsce w 2007 roku.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2007 r. wyniosła 16,6 % i w stosunku do 2003 r. spadła o 11,8 pkt, z czego 4,9 pkt to spadek w 2007 r. W Polsce tymczasem stopa bezrobocia osiągnęła poziom 11,4% tj. o 8,6 pkt niższy od poziomu z 2003 r. i o 3,4 pkt niższy od poziomu z końca grudnia 2006 r. Zatem różnica pomiędzy stopą bezrobocia w województwie i w Polsce zmniejszyła się z 8,4 pkt w 2003 r. do 5,2 pkt w 2007 r.

Tab. 5.2. Stopa bezrobocia w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
WOJEWÓDZTWO	28,4	27,5	25,6	21,5	16,6
PODREGION SZCZECIŃSKI	26	25	23,5	19,4	14,4
Choszczeński	38,9	36,8	35,3	29,8	26,2
Goleniowski	30,1	29,2	27,7	21,2	16,5
Gryficki	39,7	36,9	35,6	33,2	26,9
Gryfiński	34,3	32,9	30,4	25,3	20,3
Kamieński	34,9	34,8	33,7	29,9	24,1
Łobeski	42,9	42,7	41,8	35,2	29,0
Myśliborski	32,5	29,6	28	20,0	15,9
Policki	22,9	23,3	22	18,3	14,9
Pyrzycki	38,1	36	32,9	28,7	24,0
Stargardzki	33	32,5	31,4	26,2	22,3
M. Szczecin	16,2	15,3	14,1	11,8	6,5
M. Świnoujście	20,8	20,9	19	16,1	11,7
PODREGION KOSZALIŃSKI	32,7	32	29,6	25,5	20,7
Białogardzki	40	39	35,4	35,2	32,0
Drawski	40,3	40,4	38,2	32,7	27,8
Kołobrzeski	23,4	21,1	18,7	15,0	12,0
Koszaliński	39,6	38,7	36,4	31,4	25,2
Sławieński	39	36,7	33,3	28,8	20,6
Szczecinecki	38,3	36,7	34,9	30,9	25,6
Świdwiński	39,4	40,7	39	34,0	29,5
Wałecki	32,2	33,4	30,8	23,7	18,5
M. Koszalin	21	20,8	18,8	15,3	11,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

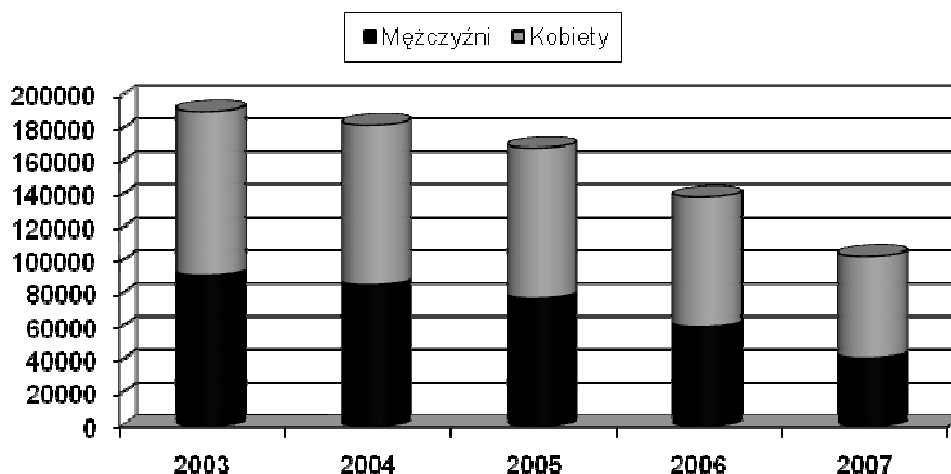
Natężenie bezrobocia było dużo niższe w podregionie szczecińskim, w którym stopa bezrobocia na koniec 2007 roku była równa 14,4 %, niż w podregionie koszalińskim, gdzie była o 6,3 pkt wyższa i wynosiła 20,7%. Obserwuje się wysokie zróżnicowanie przestrzenne poziomu bezrobocia. Najniższą stopą bezrobocia charakteryzowały się powiaty i miasta na prawach powiatu: Szczecin (6,5%), Koszalin (11,6%), Świnoujście (11,7%) oraz powiat kołobrzeski (12,0%) i policki (14,9%). Najwyższy poziom bezrobocia występował w powiatach: białogardzkim (32,0%), świdwińskim (29,5%) i łobeskim (29,0%).

Zmniejszenie skali bezrobocia przebiegało w poszczególnych powiatach w różnym tempie. Na koniec 2007 roku największy spadek stopy bezrobocia w stosunku do 2003 roku wystąpił w powiecie sławieńskim (o 18,4 pkt) i myśliborskim (o 16,6 pkt), a najmniejszy w powiatach białogardzkim i polickim (o 8,0 pkt). We wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu stopa bezrobocia na koniec 2007 r. była niższa niż w przed rokiem. Najwyższy roczny spadek stopy bezrobocia osiągnięto w powiecie sławieńskim (o 8,2 pkt), gryfickim (o 6,3 pkt) oraz łobeskim i koszalińskim (po 6,2 pkt), a najniższy w powiatach kołobrzeskim i białogardzkim (spadek odpowiednio o 3,0 i 3,2 pkt).

Spadek liczby osób bezrobotnych w 2007 roku w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku wystąpił przy zmniejszonej rotacji bezrobotnych. Napływ bezrobotnych w 2007 r. wynosił 154,4 tys. osób, a odpływ 190,0 tys. osób. Po raz pierwszy od 2003 r., w 2007 r. nastąpił spadek odpływu bezrobotnych (o 2,2%), a drugi rok z rzędu zmniejszył się napływ nowo zarejestrowanych bezrobotnych (w 2006 r. o 4,1% i 2007 r. o 6,0%). Większą rotację w przeciwieństwie do 2006 roku wykazywały kobiety, ale stanowiły nadal mniej niż połowę (47,7%) spadku liczby bezrobotnych.

Spadek w 2007 r. w stosunku do poprzedniego roku liczby rejestrujących się po raz pierwszy był znacznie wyższy niż rejestrujących się po raz kolejny (odpowiednio 16,6% i 3,7%). W populacji bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2007 roku było 61,6 tys. kobiet i 41,7 tys. mężczyzn. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych systematycznie rośnie – w 2003 roku wynosił 52% a na koniec 2007 roku 59,6%.

Rys. 5.2. Liczba bezrobotnych według płci w województwie zachodniopomorskim w latach 2003- 2007



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Tab. 5.3. Liczba bezrobotnych według płci w województwie zachodniopomorskim w pierwszym półroczu 2008 roku.

2008	Bezrobotni zarejestrowani	
	ogółem	kobiety
I	107 398	63 196
II	105 552	61 843
III	99 889	58 374
IV	92 749	54 710
V	86 192	51 049
VI	80 994	48 271

Źródło: Biuletyn statystyczny województwa zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, 2008

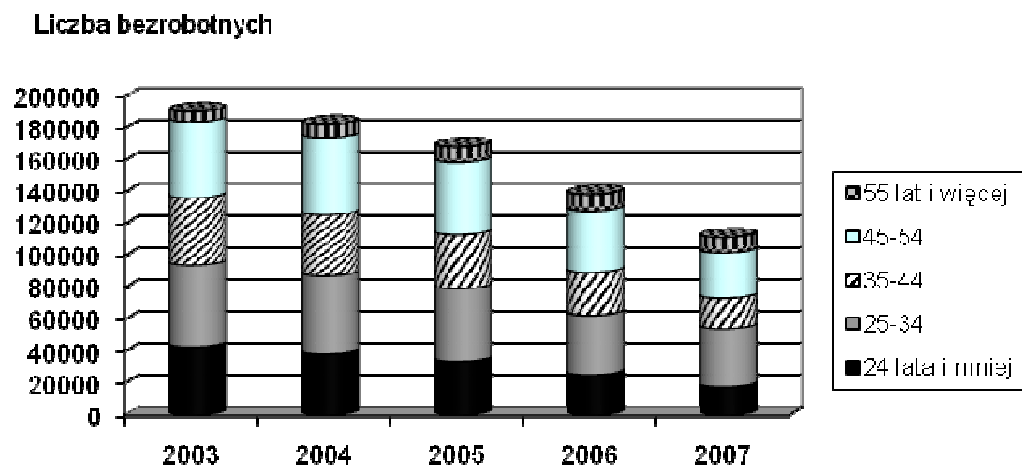
Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych zmianie ulegała struktura wieku osób poszukujących pracy.

Tab. 5.4. Liczba bezrobotnych według wieku w województwie zachodniopomorskim w latach 2003- 2007.

Lata	Liczba bezrobotnych w wieku				
	24 lata i mniej	25-34	35-44	45-54	55 lat i więcej
2003	43026	51331	42290	47738	6479
2004	38410	49275	38348	48566	8093
2005	34026	45479	34030	45579	9700
2006	25385	37541	26996	38586	10358
2007	17871	36657	19253	28452	9736

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

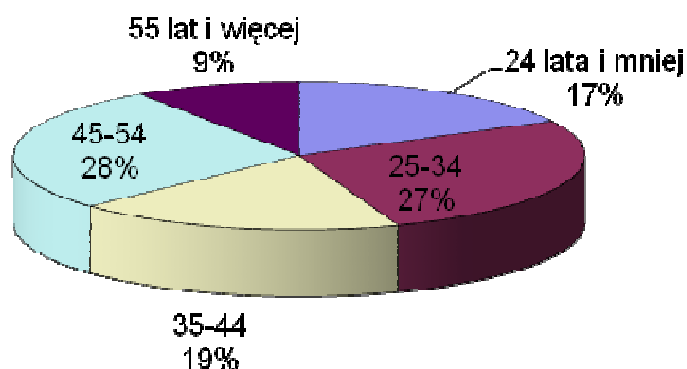
Rys. 5.3. Liczba bezrobotnych według wieku w województwie zachodniopomorskim w latach 2003- 2007.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Największą grupę w analizowanych latach stanowiły osoby w wieku od 45 do 54 lat. Są to osoby już niemłode ale jeszcze nie w wieku bezpośrednio przedemerytalnym. Posiadanie pracy jest dla nich ważne, ale konkutowanie w poszukiwaniu zatrudnienia z osobami młodymi często bardzo trudne.

Rys. 5.4. Odsetek bezrobotnych według wieku w województwie zachodniopomorskim w 2007 roku.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

W latach 2003-2007 udział osób z młodszych grup wieku malał:

- wiek 24 lata i mniej - z 22,5 do 17,3 %,
 - wiek od 25 do 34 lata - z 26,9 do 27,1 %,
 - wiek od 35 do 44 lata - z 22,2 do 18,6 %,
- natomiast z grup starszych rósł:
- wiek od 45 do 54 lata - z 25,0 do 27,6 %,
 - wiek 55 lat i więcej - z 3,4 do 9,4.

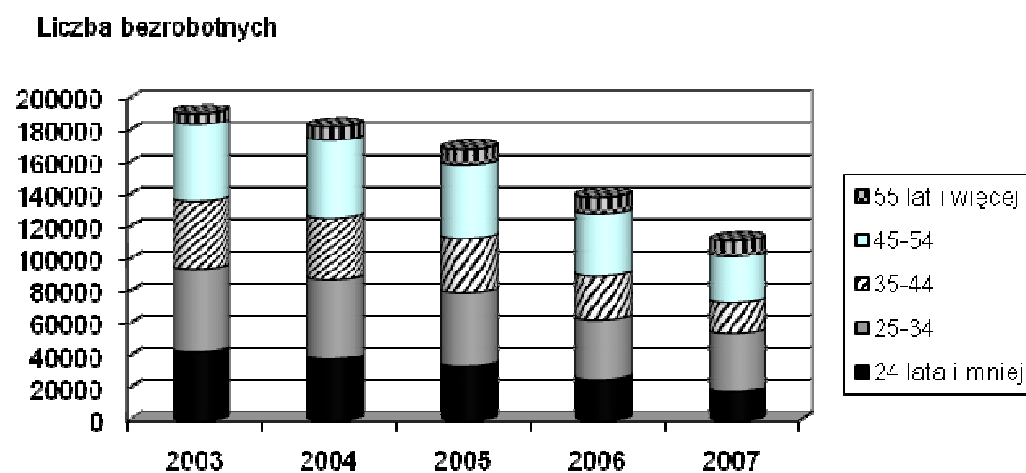
Struktura osób bezrobotnych ze względu na wykształcenie wskazuje na to, że im niższy poziom wykształcenia tym trudniej znaleźć pracę. W województwie zachodniopomorskim w latach 2003-2007 przeważali bezrobotni z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym.

Tab. 5.5. Liczba bezrobotnych według wykształcenia w województwie zachodniopomorskim w latach 2003- 2007.

Lata	Liczba bezrobotnych z wykształceniem				
	wyższym	średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym i poniżej
2003	7486	33530	13197	63138	73513
2004	7451	33021	13760	58018	70442
2005	7594	30793	14022	51329	65076
2006	6967	25545	12139	40379	53836
2007	5690	19352	9604	28969	39626

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Rys. 5.5. Liczba bezrobotnych według wykształcenia w województwie zachodniopomorskim w latach 2003- 2007

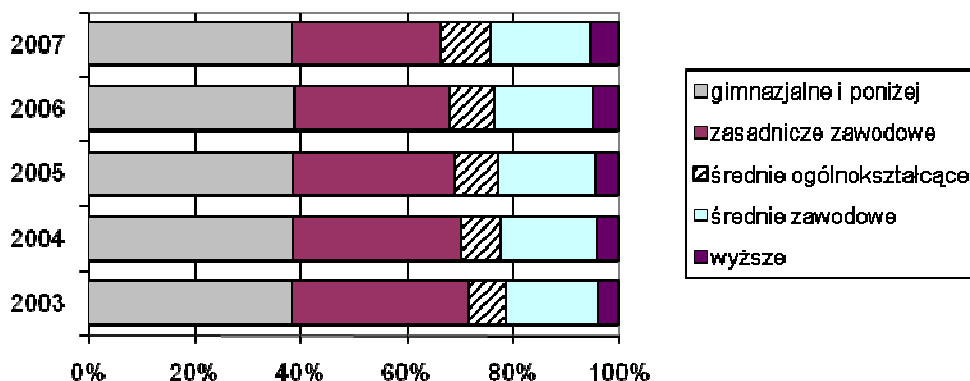


Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Bezrobotni z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym stanowili w 2007 roku 38,4% ogółu bezrobotnych i ich udział na przestrzeni pięciu badanych lat utrzymywał się na stałym poziomie. Odsetek poszukujących pracy, posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe wynosił 28,1% i uległ obniżeniu z poziomu 33,1% w 2003 roku. Udział pozostałych grup wykształcenia nieznacznie rósł i w 2007 roku wyniósł:

- 9,3% - wykształcenie średnie ogólnokształcące,
- 18,7% wykształcenie średnie zawodowe,
- 5,5% - wykształcenie wyższe.

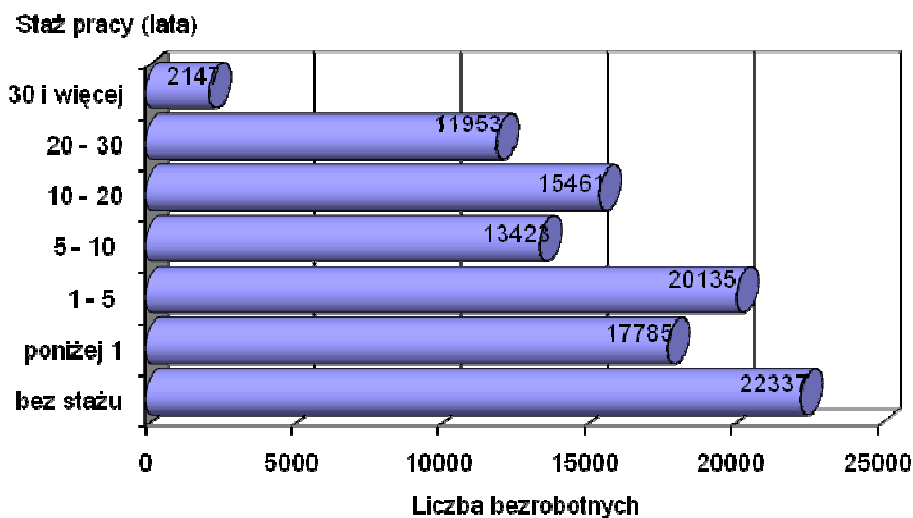
Rys. 5.6. Odsetek bezrobotnych według wykształcenia w województwie zachodniopomorskim w latach 2003- 2007.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Analiza struktury bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim wskazuje na trudności w znalezieniu pierwszej pracy. Osoby bez stażu pracy przeważają i w 2007 roku było ich 22337 osób, co stanowiło 21,6 % bezrobotnych.

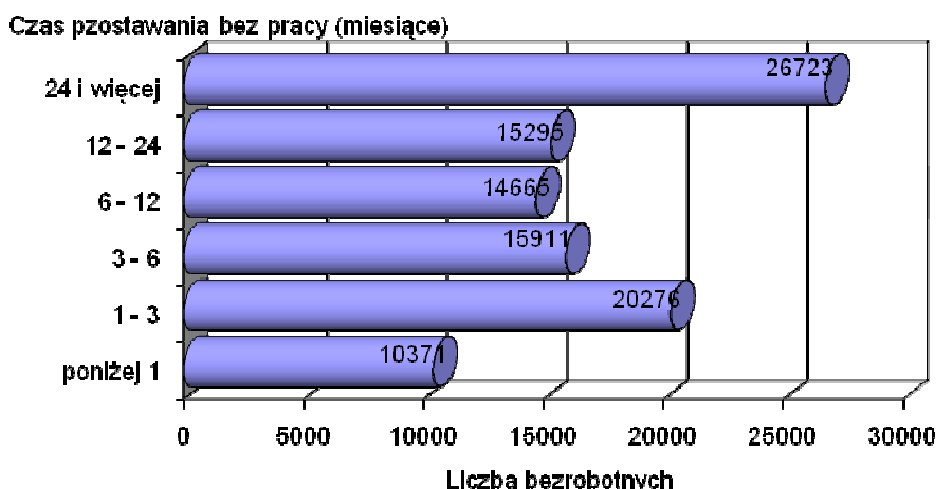
Rys. 5.7. Liczba bezrobotnych według stażu pracy w województwie zachodniopomorskim w 2007 roku (w latach).



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Brak efektów poszukiwania pracy niesie wiele negatywnych skutków zarówno dla osoby nie mogącej uzyskać zatrudnienia oraz dla jej rodziny, ale także, przy nasileniu zjawiska, dla gospodarki regionu. Stąd też negatywnie należy ocenić strukturę bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy. Znacząco przeważają osoby, które nie mogą uzyskać zatrudnienia przez 2 lata lub dłużej. Osoby te stanowią 25,9%. W 2004 roku odsetek ten wynosił aż 33,7%. Niestety najmniej liczną grupą bezrobotnych są osoby najkrócej szukające zatrudnienia (10% - poniżej 1 miesiąca pozostawania bez pracy).

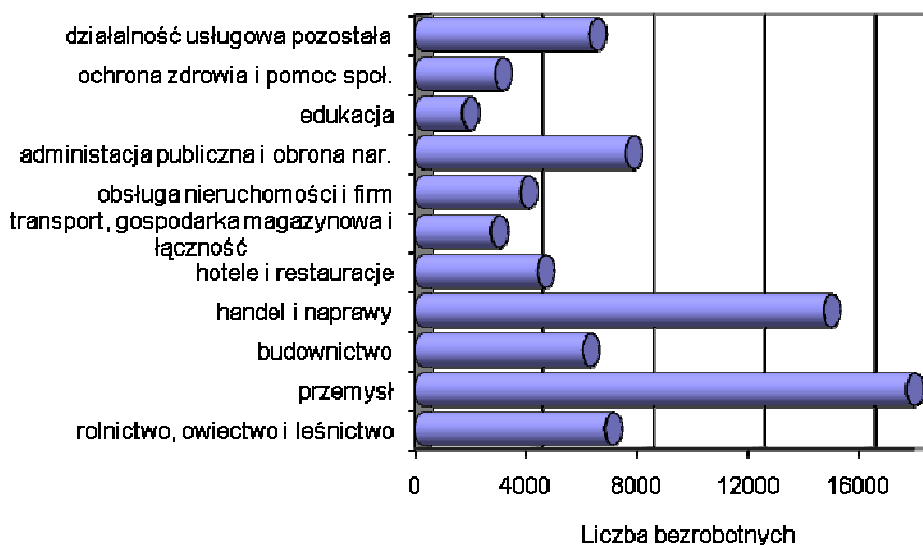
Rys. 5.8. Liczba bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie zachodniopomorskim w 2007 roku (w miesiącach).



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Wśród bezrobotnych, podejmujących wcześniej pracę, największą grupę stanowią byli pracownicy sekcji przemysł oraz handel i naprawy.

Rys. 5.9. Liczba bezrobotnych według ostatniego miejsca pracy (sekcji) w województwie zachodniopomorskim w 2007 roku (w miesiącach).

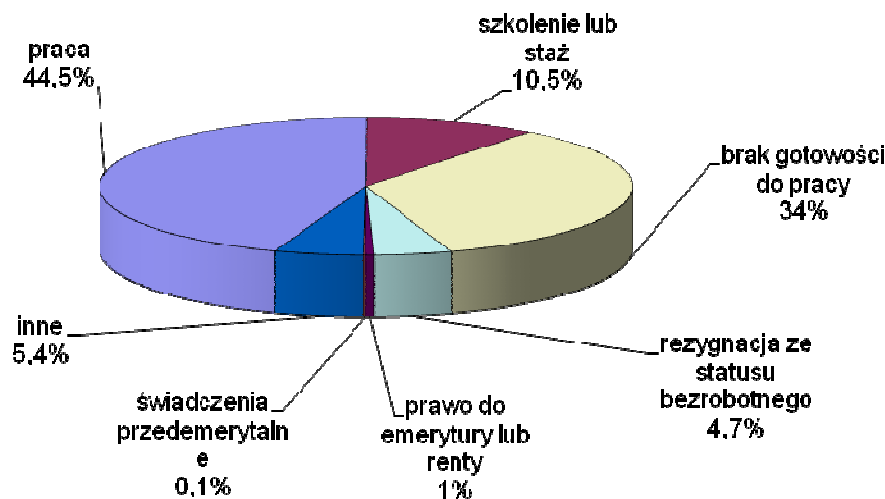


Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

W latach 2003 – 2007 liczba ofert pracy w województwie wykazywała trend rosnący. W 2007 roku pracodawcy zgłosili do urzędów pracy 73,6 tys. ofert pracy, tj. o 2,6 tys. (3,6%) więcej niż w poprzednim roku. Najwięcej ofert było w marcu i w kwietniu, najmniej – w listopadzie i w grudniu. Prawie co czwarta oferta pracy (23,5%) dotyczyła pracy na terenie Szczecina, następnie w powiecie goleniowskim i kołobrzeskim (po 6,6%) oraz stargardzkim (6,5%). Najmniejszy odsetek ofert pracy występował w powiecie kamieńskim (2,1%) i koszalińskim (2,2%) oraz w Świnoujściu (1,8%). W 2007 roku z ewidencji urzędów pracy w województwie

zachodniopomorskim wyrejestrowano 189988 osób, z czego 42% podjęło pracę, a 9,9 % rozpoczęło szkolenia lub staż.

Rys. 5.10. Odsetek bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn w województwie zachodniopomorskim w 2007 roku.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008.

Dochody Funduszu Pracy w 2007 roku wyniosły 388,5 mln zł i były o 2,1% wyższe niż w 2006 roku. Wydatki Funduszu Pracy wyniosły 342,4 mln zł, tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem. Główną pozycję stanowiły wydatki na zasiłki dla bezrobotnych wynoszące 158,3 mln zł, tj. o 17,0% mniej niż przed rokiem. Ich udział w wydatkach ogółem spadł o 7,8 pkt do poziomu 46,2%. Wzrosły w porównaniu do poprzedniego roku wydatki na promocję zatrudnienia mającą na celu przeciwdziałanie bezrobociu. Największą grupą tych wydatków były stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne dla stażystów i osób podejmujących przygotowanie zawodowe bądź naukę. W 2007 roku wynosiły 51,5 mln zł, tj. o 1,8% więcej niż przed rokiem i stanowiły 15,1% wydatków ogółem. Kolejną pozycją wydatków na promocję zatrudnienia były wydatki na podjęcie działalności gospodarczej. Przeznaczono na nie 30,9 mln zł, tj. o 41,9% więcej niż w 2006 roku i stanowiły 9% wydatków ogółem. O 30,6% wzrosły wydatki na szkolenia i w kwocie 20,0 mln zł stanowiły 5,8% ogółu wydatków. Na prace interwencyjne i roboty publiczne przeznaczono odpowiednio 13,7 mln zł (4,0% wydatków ogółem) i 19,2 mln zł (5,6% wydatków ogółem). Na koniec grudnia 2007 r. zasiłek dla bezrobotnych pobierało 17,5 tys. osób, tj. o 4,9 tys. (21,7%) osób mniej niż przed rokiem.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe

Kierunki kształcenia w szkolnictwie powinny być dostosowane i odzwierciedlać potrzeby rynku pracy. Informacje nt. zapotrzebowania rynku pracy na konkretne zawody można uzyskać w urzędach pracy i urzędach statystycznych. Wojewódzki Urząd Pracy opracowuje dane o bezrobociu i ofertach pracy w 2007 roku, uzyskane z powiatowych urzędów pracy województwa zachodniopomorskiego, posługując się nazwami grup zawodów i specjalności, zgodnymi z obowiązującą do końca 2002 roku

Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 20 kwietnia 1995 roku (Dz. U. Nr 48 poz. 253), i zmodyfikowaną wydanym w 1998 roku Wykazem zmian i uzupełnień. Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych²⁰ dotyczy 30 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 387 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) oraz 1636 zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej do stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. Ponadto przy monitoringu uwzględniono także poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

W nowej wersji klasyfikacji dokonano zmiany polegające na: wprowadzeniu grup obejmujących zawody funkcjonujące w siłach zbrojnych, zmniejszeniu liczby zawodów i specjalności, wprowadzeniu nowych zawodów dotychczas w niej nie występujących, zmianie grupowania zawodów w niektórych obszarach, skróceniu kodu grup elementarnych z pięciocyfrowego na czterocyfrowy oraz kodu zawodów z siedmiocyfrowego na sześciocyfrowy. W wyniku przeprowadzonych zmian struktura klasyfikacji obejmuje obecnie 10 grup wielkich, 30 dużych, 116 średnich oraz 387 grup elementarnych. Grupy elementarne zawierają 1 636 zawodów i specjalności wobec 2 408 w wersji przed zmianami. Szczegółową analizą objęto grupy elementarne czterocyfrowe.

²⁰ Wnioski z monitoringu prezentowane są w publikowanej co pół roku przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, Wydział Badań i Analiz: „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie Zachodniopomorskim”.

Klasyfikacja Zawodów i Specjalności

0	siły zbrojne	
1	przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	
2	specjaliści	→
3	technicy i inny średni personel	}
4	pracownicy biurowi	
5	pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	}
6	rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	}
7	robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	
8	operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	}
9	pracownicy przy pracach prostych	→

Kształcenie w szkolnictwie wyższym

Kształcenie w szkolnictwie średnim i policealnym

Kształcenie w szkolnictwie zasadniczym zawodowym

Kształcenie w szkolnictwie gimnazjalnym i poniżej

Mierniki stosowane do monitoringu:

- Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w zawodzie k

$$\bar{N}_I^k = \bar{B}_I^k - \bar{O}_I^k$$

gdzie:

\bar{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w danym okresie I (np. roku, półroczu),

\bar{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w danym okresie I (np. roku, półroczu),

przy czym wielkości te są obliczane według wzorów:

$$\bar{B}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^n B_i^k}{n},$$

$$\bar{O}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^n O_i^k}{n},$$

gdzie:

n - liczba miesięcy w danym okresie,

B_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w i -tym miesiącu w zawodzie k

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k.

2. Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k

$$W_{n,I}^k = \frac{\overline{O}_I^k}{\overline{B}_I^k}.$$

Za Wojewódzkim Urzędem Pracy w Szczecinie, przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- $W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,
- $0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),
- $W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe.

Zawód deficytowy jest to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawód nadwyżkowy to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawód zrównoważony to zawód, dla którego zapotrzebowanie jest zbliżone do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Istnieje możliwość aby instytucje, poza wykorzystywanymi środkami przeciwdziałania skutkom bezrobocia, ingerowały w wykształcenie przyszłych młodych osób, które dopiero wejdą na rynek pracy. Należy szukać skutecznego sposobu przeciwdziałania bezrobociu, już w okresie samego kształcenia młodych osób, gdyż nie zawsze świadomie wybierają szkołę, czy też kierunek studiów. Do priorytetowych zadań instytucji zajmujących się problematyką rynku pracy należy skuteczne prognozowanie zawodów przyszłościowych i wskazywanie na te dziedziny, w których należy, co najmniej zmniejszyć liczbę uczącej się młodzieży lub całkowicie zmienić kierunki kształcenia.

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie za jeden z najistotniejszych kierunków badania rynku uznał systematyczną obserwację wojewódzkiego rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Rozpoczęto bieżącą koordynację szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego zgodnego z potrzebami rynku pracy, a także diagnozowanie aktualnej sytuacji bezrobocia w województwie zachodniopomorskim oraz określenia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy, a zatem podjęto próbę stworzenia swoistego narzędzia służącego określeniu zawodów mających tendencję rozwoju oraz zanikających na rynku pracy, a także tych, których podaż równoważy się popytem.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych prowadzony przez WUP to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Tab. 5.6. Zawody o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2000-2007

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	I półrocze 2007
Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
Ślusarz	Kucharz	Ślusarz	Ślusarz	Kucharz	Kucharz	Robotnik gospodarczy	Asystent
Kucharz	Murarz	Kucharz	Murarz	Murarz	Ślusarz	Asystent ekonomiczny	Robotnik gospodarczy
Murarz	Ślusarz	Murarz	Kucharz	Ślusarz	Murarz	Kucharz	Ślusarz
Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Robotnik gospodarczy	Robotnik gospodarczy	Ślusarz	Kucharz
Sprzątaczką	Sprzątaczką	Planista produkcyjny	Robotnik gospodarczy	Asystent ekonomiczny	Asystent ekonomiczny	Murarz	Murarz
Robotnik gospodarczy	Robotnik gospodarczy	Mechanik sam.os.	Mechanik sam.os.	Pracownik biurowy	Pracownik biurowy	Krawiec	Krawiec
Planista produkcyjny	Planista produkcyjny	Robotnik gospodarczy	Asystent ekonomiczny	Mechanik sam.os.	Sprzątaczką	Sprzątaczką	Sprzątaczką
Krawiec	Mechanik sam.os.	Sprzątaczką	Sprzątaczką	Sprzątaczką	Mechanik sam.os.	Pracownik biurowy	Mechanik sam.os.

Do 2005 roku hierarchia zawodów o największej liczbie bezrobotnych wydawała się „ułożona”. W 2006 roku schemat ten został zaburzony, przyczyna tego może wydawać się migracja zarobkowa. Dwa pierwsze zawody uplasowały się na tej samej pozycji, tj. sprzedawca i robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym. Większy napływ wystąpił w zawodach robotnik gospodarczy i asystent ekonomiczny.

Sprzedawca i pracownik w przemyśle przetwórczym to zawody, które od lat utrzymują dużą liczbę osób bezrobotnych. Zestawienie zawodów o największej licznie osób bezrobotnych w końcu roku z danymi z I półrocza wskazuje te zawody, w których duże nasycenie pojawia się w okresie letnim (asystent, mechanik samochodowy).

Tab. 5.7. Zawody najczęściej poszukiwane w województwie zachodniopomorskim w latach 2005-2007

2005		2006		I półrocze 2007	
Zawód	Liczba ofert pracy	Zawód	Liczba ofert pracy	Zawód	Liczba ofert pracy
Robotnik gospodarczy	5814	Robotnik gospodarczy	9492	Robotnik gospodarczy	6197
Pracownik biurowy	4602	Sprzedawca	4700	Pracownik biurowy	2728
Sprzedawca	3600	Pracownik biurowy	4440	Sprzedawca	2624
Pracownik administracyjny	2248	Pracownik administracyjny	2184	Robotnik budowlany	1500
Robotnik budowlany	1569	Robotnik budowlany	2183	Pracownik administracyjny	999
Monter kadłubów okrętowych	997	Pakowacz	1758	Sprzątaczką	882
Pozostali spawacze i pokrewni	941	Pracownik ochrony mienia i osób	1327	Kierowca samochodu ciężarowego	704
Szwaczka	837	Pozostali spawacze i pokrewni	1191	Kelner	669
Sprzątaczką	794	Szwaczka	1137	Magazynier	626
Murarz	751	Murarz	1091	Pracownik ochrony mienia i osób	612

Tab. 5.8. Wskaźnik nadwyżki zawodu według dużych grup w województwie zachodniopomorskim w latach 2004-2007

Kod zawodu	Zawody	2004	2005	2006	I półrocze 2007
01	siły zbrojne	0,0525	0,0145	0,0067	0,0041
11	parlamentarzyści, politycy, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
12	kierownicy dużych i średnich organizacji	0,8657	0,6250	1,0097	0,8509
13	kierownicy małych przedsiębiorstw	0,3099	0,3168	0,4290	0,3299

21	specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,1681	0,1792	0,1692	0,2454
22	specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	0,2044	0,1963	0,2236	0,3614
23	specjaliści szkolnictwa	0,4907	0,6090	0,9632	1,0466
24	pozostali specjaliści	0,1526	0,1471	0,1460	0,2118
31	średni personel techniczny	0,0871	0,0808	0,0955	0,1292
32	średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	0,0778	0,0519	0,0570	0,0692
33	nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	1,1803	0,7733	1,0000	1,7000
34	pracownicy pozostałych specjalności	0,4994	0,4691	0,5614	0,7445
41	pracownicy obsługi biurowej	0,6845	0,9806	1,3851	2,4165
42	pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	0,7115	0,7688	1,2474	2,1795
51	pracownicy usług osobistych i ochrony	0,2876	0,3131	0,5358	0,8088
52	modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	0,2512	0,2913	0,3855	0,5329
61	rolnicy (zawód szkolny: rolnik - obejmuje grupę dużą 61)	0,0662	0,0295	0,0336	0,0446
62	ogrodnicy (zawód szkolny: ogrodnik - obejmuje grupę dużą 62)	0,2961	0,3099	0,2512	0,4109
63	leśnicy i rybacy	0,6025	0,2859	0,2458	0,3009
64	rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,0300	0,0000	0,0000	0,0000
71	górnicy i robotnicy budowlani	0,2707	0,3627	0,5510	0,6504
72	robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	0,2312	0,2599	0,3510	0,3636
73	robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	0,1820	0,1493	0,1842	0,3355
74	pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	0,3803	0,3119	0,4004	0,5849
81	operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,5125	0,5081	0,6017	0,5358
82	operatorzy i monterzy maszyn	0,4187	0,4496	0,6984	0,8692
83	kierowcy i operatorzy pojazdów	0,2917	0,3527	0,6846	1,2266
91	pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	0,8654	0,9497	1,3443	2,5259

92	robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	0,7215	0,5106	1,9164	2,2083
93	robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,4739	0,4775	0,8200	1,0420
Deficytowe powyżej 1,1		Zrównoważone <0,9;1,1>		Nadwyżkowe poniżej 0,9	

Zawody charakteryzujące się nadwyżką w 2007 roku to: kierownicy dużych i średnich organizacji, kierownicy małych przedsiębiorstw, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych, specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia czy średni personel techniczny natomiast do deficytowych zawodów należeli: pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach, robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni, kierowcy i operatorzy pojazdów, pracownicy obsługi biurowej, nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy.

Poziom i rodzaj przedsiębiorczości

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w Szczecinie rosła do 2005 roku, po czym nieznacznie zaczęła maleć, natomiast w województwie zachodniopomorskim obserwujemy niewielki wzrost liczby podmiotów z roku na rok w analizowanym okresie.

Tabela 5.9. Liczba podmiotów zarejestrowana w systemie REGON w Szczecinie w latach 2003-2007.

REGON	Lata				
	2002	2004	2005	2006	2007
Liczba firm	62516	63641	65133	64593	64394

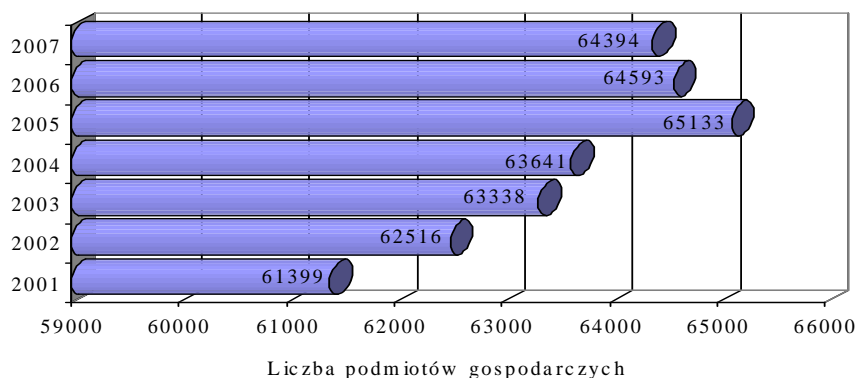
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.10. Liczba podmiotów zarejestrowana w systemie REGON w województwie zachodniopomorskim w latach 2003-2007.

REGON	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba firm	195282	201956	206776	209478	210750

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Rys. 5.11. Liczba podmiotów gospodarczych w Szczecinie w latach 2001- 2007.

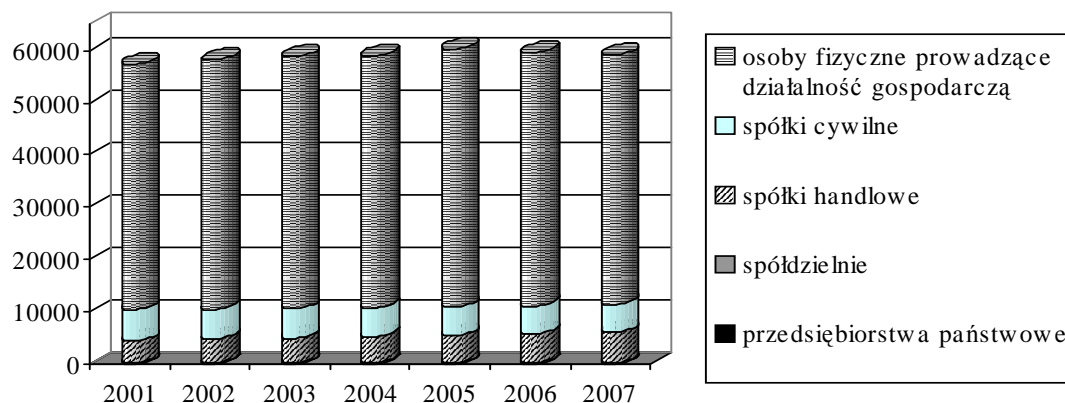


Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Biuletyn Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin, 2001-2007.

Wśród podmiotów w Szczecinie znaczną przewagę mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2007 roku stanowiły one ponad 74 % wszystkich firm.

Rys.5.12. Liczba podmiotów gospodarczych w Szczecinie w latach 2001- 2007 według wybranych form własności.

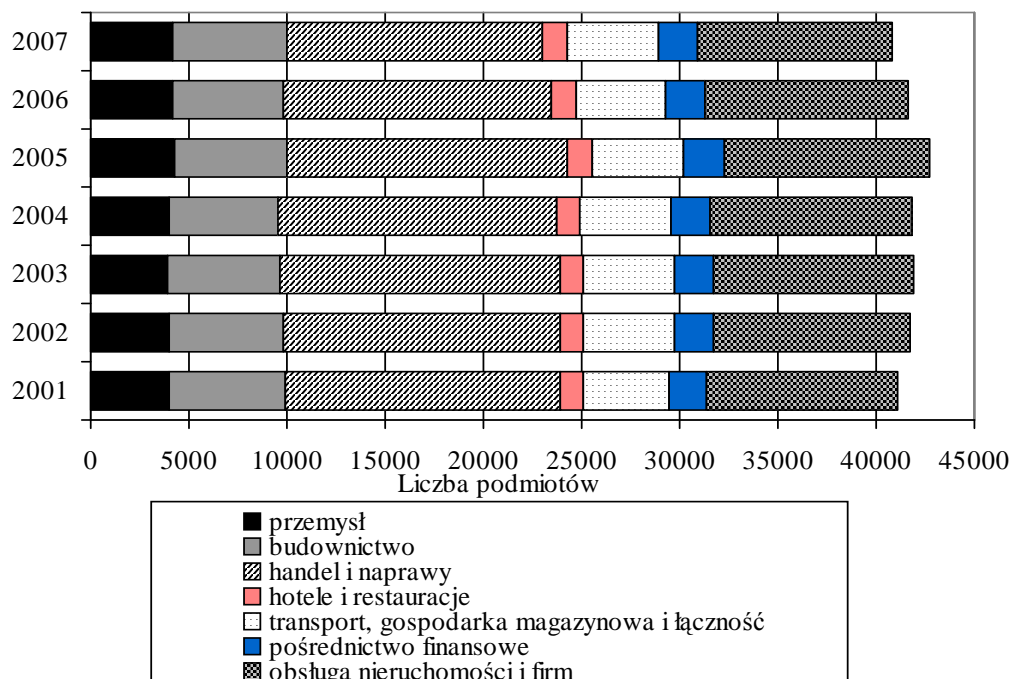
Liczba podmiotów



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Biuletyn Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin, 2001-2007.

W analizowanym okresie wśród podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne przeważały firmy z sekcji handel i naprawy oraz obsługa nieruchomości i firm.

Rys.5.13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Szczecinie w latach 2001-2007 według wybranych sekcji.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Biuletyn Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin, 2001-2007.

Analizując liczbę osób pracujących w Szczecinie można zauważyć jej niewielki lecz systematyczny wzrost (w 2007 roku w porównaniu z 2003 około 9%).

Tabela 5.11. Liczba osób pracujących w Szczecinie według działów gospodarki w latach 2003-2006.

Wybrane sekcje	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	150 084	149 657	153 006	159 329	163 564
Przemysł	28 344	29 307	28 615	29 138	29 372
Budownictwo	9 404	8 385	9 214	10 628	11 446
Handel i naprawy	30 217	29 005	30 706	30 923	31 362
Hotele i restauracje	3 700	3 612	3 517	3 819	3 948
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	16 973	16 331	15 981	16 915	18 168
Ochrona zdrowia	10 183	9 927	10 074	9 958	10 390
Edukacja	14 865	15 281	15 485	15 535	15 523
Administracja publiczna i obrona narodowa	8 506	9 298	9 719	9 974	10 129
Obsługa nieruchomości i firm	16 499	16 821	17 304	20 228	20 724
Pośrednictwo finansowe	4 618	4 986	5 536	5 460	5 402
Pozostałe działy	5 662	5 655	5 723	5 636	5 932

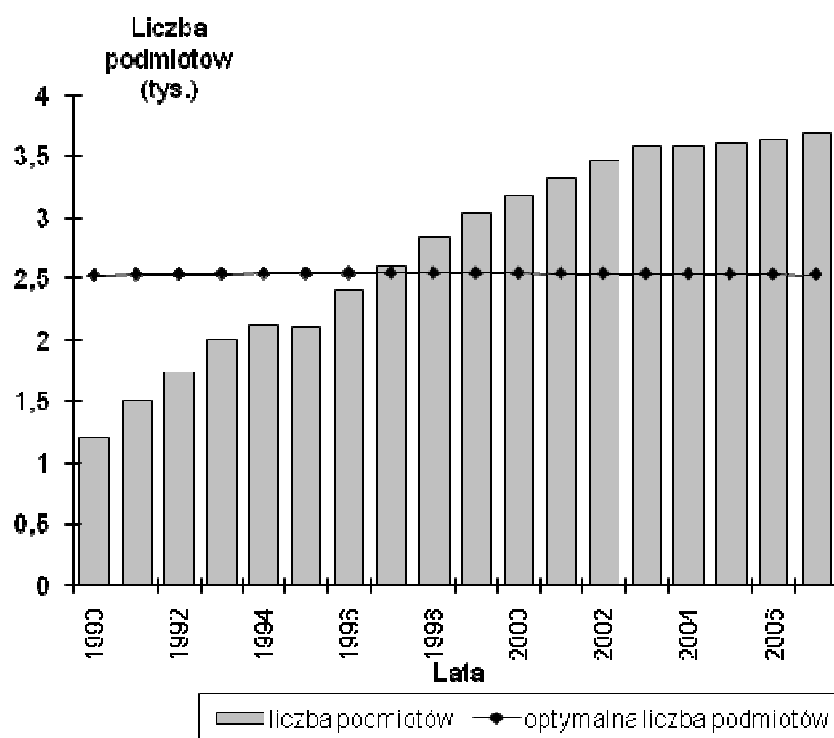
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Biuletyn Statystyczny województwa zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin, 2001-2007.

Największy wzrost pracujących w 2007 w porównaniu do 2003 roku odnotowały takie sekcje jak: Obsługa nieruchomości i firm (o ponad 26%), Budownictwo (około 22%), Administracja publiczna i ochrona zdrowia (19%) oraz Pośrednictwo finansowe (ponad 18%).

Firmy w województwie zachodniopomorskim

Lata 90-te XX wieku w Polsce to okres rozwoju przedsiębiorczości. Swoboda zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej przyczyniła się do powstawania nowych, głównie małych, firm prywatnych. Dla sprawnego działania gospodarki potrzebna jest odpowiednia liczba firm. Zarówno ich zbyt mała jak i zbyt duża liczba może mieć niekorzystny wpływ na sprawnie funkcjonujący rynek. J. Hozer zwracał uwagę, że liczba firm w Polsce w latach 80-tych była zbyt mała. Optymalna liczba firm może, więc być wyznaczona, według teorii Quantum Satis Hozera, jako stosunek liczby gospodarstw domowych do liczby podmiotów gospodarczych, który powinien wynosić około 5. Omawiany wskaźnik w latach 80-tych ubiegłego wieku był w Polsce dużo wyższy niż 5 i począwszy od 1990 roku ulegał obniżeniu, nawet spadł poniżej omawianej wartości. Spowodował to intensywny wzrost liczby zakładanych firm, szczególnie prowadzonych przez osoby fizyczne.

Rys. 5.14. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem oraz optymalna liczba podmiotów (z uwzględnieniem liczby gospodarstw domowych) w Polsce w latach 1990-2007

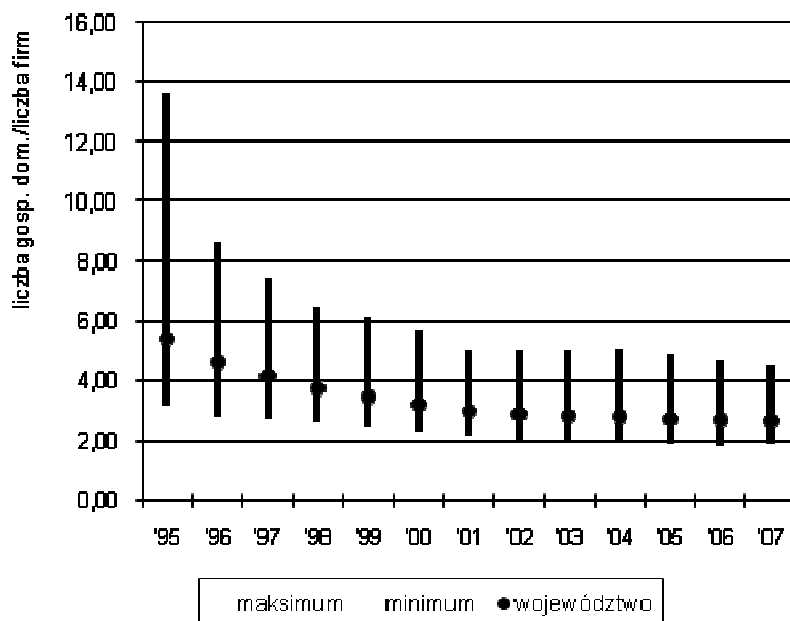


Źródło: Hozer, J., Markowicz I., Stolorz B.: Zastosowanie metod analizy historii zdarzeń w badaniu czasu funkcjonowania firm. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2008

W 1995 roku relacja liczby gospodarstw domowych do liczby firm wynosiła 6,09 i w kolejnych latach zmniejszała się, a w 2007 roku wynosiła jedynie 3,45. Sytuacja w poszczególnych województwach była zróżnicowana. Analizowana relacja w latach 1995-1999 najniższa była w województwie mazowieckim, a począwszy od 2000 roku w województwie zachodniopomorskim. Duża liczba firm stwarza możliwości zatrudnienia i/lub samozatrudnienia, co może ograniczać rozmiary bezrobocia na lokalnym rynku pracy.

Wartość tej proporcji w powiatach w badanych latach ulegała obniżeniu, szczególnie wartość maksymalna (rysunek 12). Zawęził się obszar zmienności, co wskazuje na zmniejszanie się różnic w nasyceniu firmami w powiatach.

Rys. 5.15. Wartość maksymalna i minimalna w powiatach oraz dla województwa zachodniopomorskiego stosunku liczby gospodarstw domowych do liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 1995-2007



Źródło: Markowicz I.: Liczba firm w gospodarce regionu. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2008.

Wyraźnemu obniżeniu uległa maksymalna liczba gospodarstw przypadających na jeden podmiot gospodarczy w badanym okresie. Obniżała się również wartość minimalna omawianego wskaźnika, choć już w 1995 roku była niska (porównując do liczby 5). Tak niska wartość wskazuje na wyjątkowo sprzyjające warunki do powstawania i funkcjonowania firm. Oczywiście jest, że duża liczba przedsiębiorców zakłada swoje firmy w Szczecinie, dużej aglomeracji miejskiej, stolicy województwa. Jednak, gdy analizowane są gminy województwa zachodniopomorskiego, to nie gmina Szczecin charakteryzuje się największym nasyceniem firm. Gminy o liczbie gospodarstw przypadających na jedną firmę mniejszej niż w Szczecinie w 2007 roku to: Rewal, Mielno, Ustronie Morskie, Międzyzdroje, miasto Kołobrzeg, Dziwnów, Koszalin, Kołobrzeg i Świnoujście. Są to nadmorskie gminy turystyczne z dużą liczbą firm usługowych, świadczących usługi w sezonie letnim oraz całorocznie (sanatoria, konferencje, wypoczynek sobotnio-niedzielny i świąteczny, zielone szkoły). Dlatego też liczba firm w tych gminach, choć może się wydawać zbyt duża w stosunku do ludności stałej, to jednak może być odpowiednia, biorąc pod uwagę charakter gmin i przyjeżdżających turystów.

Poziom dochodów mieszkańców

Analizując wielkość wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w Szczecinie można zaobserwować jego wzrost o około 27 % w 2007 roku w stosunku do 2003 i ponad 10% w stosunku do roku poprzedniego.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Szczecinie w 2007 roku wynosiło 2852,01 zł.

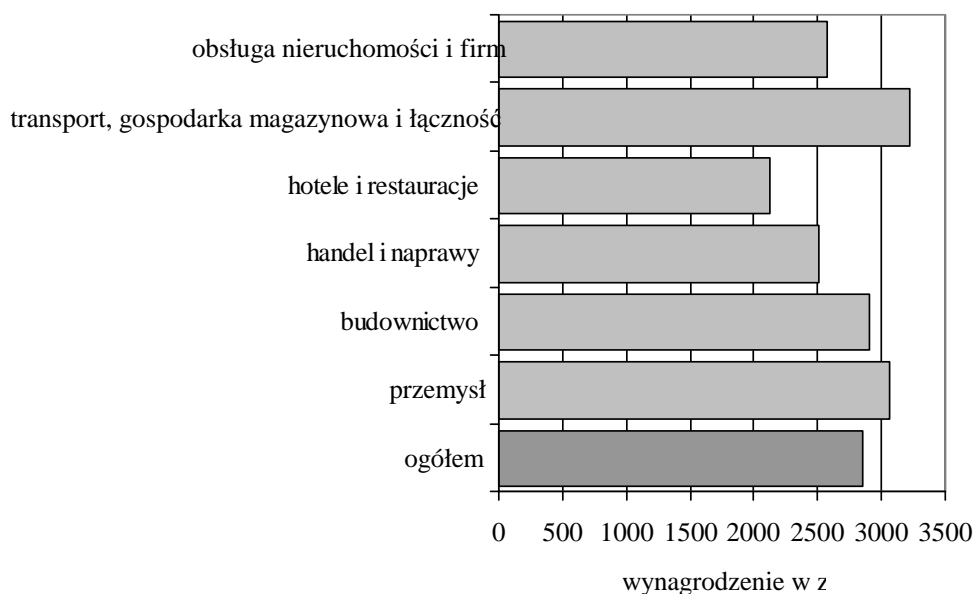
Wynagrodzenia różniły się w poszczególnych sekcjach a najwyższe zanotowano w sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność.

Tabela 5.12. Przeciętne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w Szczecinie w latach.

Wynagrodzenie	Lata			
	2003	2004	2006	2007
	2 248,29	2 327,10	2 586,8	2 852,01

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin, 2001-2007.

Rys.4.16 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Szczecinie w 2007 roku według wybranych sekcji.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Miasta wojewódzkie, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008.

W województwie zachodniopomorskim przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2007 roku wyniosło 2572,18 zł i było wyższe od przeciętnego wynagrodzenia brutto w 2004 r. średnio o 19%. Zaobserwowano dużą dysproporcję w wynagrodzeniach w sektorze publicznym i prywatnym. W sektorze publicznym przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2007 roku wyniosło 3489,59 zł, natomiast w sektorze prywatnym 2365,23 zł. Luka w wynagrodzeniach brutto w obu sektorach wynosiła 1124,36 zł. Dzieje się tak dlatego, że z powodu zbyt wysokich kosztów pracy (składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, podatki dochodowe i inne) przedsiębiorcy wypłacają często pracownikom jedynie wynagrodzenie w wysokości płacy minimalnej, pozostałą część otrzymują pracownicy „do ręki”, poza oficjalnymi statystykami. Jest to nowy wymiar szarej strefy w Polsce. Największe dysproporcje w wysokościach przeciętnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw obserwowano w przemyśle. Różnica pomiędzy przeciętnymi wynagrodzeniami wyniosła aż 1305,59 zł brutto. Najwyższe średnie wynagrodzenie brutto w 2007 roku odnotowano w przemyśle w sektorze publicznym - 3636,69 zł, a najniższe w sekcji handel i naprawy w sektorze prywatnym - 2322,75 zł.

Największy wzrost przeciętnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2007 roku w stosunku do 2004 roku zaobserwowano w budownictwie:

- 40,8% ogółem,
- 36,2% w sektorze publicznym,
- 41,2% w sektorze prywatnym.

Tab. 5.13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw [zł] w województwie zachodniopomorskim w latach 2004-2007.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw [zł]			
	2004	2005	2006	2007
Razem	2161,04	2229,59	2326,36	2572,18
sektor publiczny	2941,56	3151,28	3223,34	3489,59
sektor prywatny	1946,92	2003,37	2112,06	2365,23
przemysł	2207,49	2236,66	2341,05	2592,76
sektor publiczny	3115,24	3259,56	3368,25	3636,69
sektor prywatny	1921,87	1948,34	2060,12	2331,10
budownictwo	1839,58	1977,55	2231,85	2589,32
sektor publiczny	2151,45	2341,02	2530,22	2931,10
sektor prywatny	1816,86	1948,43	2210,85	2566,12
handel i naprawy	1888,74	2022,90	2083,97	2333,42
sektor publiczny	2358,12	2794,29	2718,28	3054,51
sektor prywatny	1881,57	2013,31	2073,65	2322,75
transport, gospodarka magazynowa i łączność	2588,74	2676,84	2796,33	2962,61
sektor publiczny	2782,73	3052,75	3086,60	3364,08
sektor prywatny	2490,28	2520,15	2677,71	2815,81

Źródło: opracowanie na podstawie: Biuletyn statystyczny województwa zachodniopomorskiego I kwartał 2008 Urząd Statystyczny w Szczecinie Szczecin 2006, 2008.

Kultura

Jednymi z najważniejszych działalności w sferze kultury w regionie są działalności muzyczne, teatralne, filmowe, wystawiennicze czy edukacyjne. Działalność muzealną na terenie miasta w 2007 roku prowadziło 6 muzeów, a wśród nich trzy Oddziały Muzeum Narodowego (Muzeum Morskie, Muzeum Miasta Szczecina, Galeria Sztuki Współczesnej) oraz nowo powstałe Muzeum Techniki i Komunikacji.

Tabela 5.14. Muzea w Szczecinie

	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Placówki	5	5	5	6	6
Zwiedzający	95 866	86 951	75 349	47 685	85 912

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Najważniejszym muzeum w mieście jest Muzeum Narodowe przy ul. Staromłyńskiej na Starym Mieście, w którym znajduje się także Galeria Sztuki Współczesnej. Oprócz tego istnieją także:

- Muzeum Zamkowe w Zamku Książąt Pomorskich,
- Muzeum Geologiczne Instytutu Nauk o Morzu Uniwersytetu Szczecińskiego

- Muzeum Oświaty Szczecińskiej
- Muzeum Katedralne przy Bazylice archikatedralnej św. Jakuba

Szczecińscy czytelnicy i miłośnicy książek mają łatwy dostęp do bibliotek praktycznie w całym mieście. Według danych z 2006 r. w mieście działało 37 placówek bibliotecznych, z których skorzystało 78 851 czytelników. Największą biblioteką jest Książnica Pomorska. Księgozbiór bibliotek w analizowanych latach z roku na rok systematycznie wzrastał, czego nie można niestety powiedzieć o liczbie czytelników.

Tabela 5.15. Biblioteki publiczne w Szczecinie

	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
ludność na 1 placówkę biblioteczną	10 098,34	9 807,14	10 818,92	10 764,95	10 731,87
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	3 696,63	3 750,61	3 780,56	3 779,58	3 842,66
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	203,27	193,75	193,13	191,94	196,41
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	15,55	15,53	14,67	13,54	12,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

W Szczecinie w ostatnich analizowanych latach funkcjonowało pięć kin stałych dysponujących ponad 3,5 tys. miejsc, w tym trzy obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W Szczecinie znajduje się, uważane za najstarsze na świecie, Kino Pionier 1909, działające nieprzerwanie w tym samym miejscu od 1907 r. Pozostałe kina to: Centrum Filmowe Helios (4 sale), Multikino (9 sal), Kino Zamek. W 2004 roku szczecińskie kina odwiedziło 1 138,3 tys. widzów i podobną liczbę widzów odnotowano trzy lata później.

Tabela 5.16. Kina w Szczecinie

	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Kina	7	6	5	5	5
Sale	10	17	17	17	17
Miejsca na widowni	2 432	3 521	3 521	3 561	3 561
Seanse ogółem	10 244	25 318	26 821	28 719	29 174
Widzowie ogółem	483 409	1 138 257	917 757	1 161 291	1 138 228

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

W analizowanym okresie lat 2003-2007 można było zaobserwować znaczny wzrost liczby seansów oraz widzów, odwiedzających szczecińskie kina.

Szczecin należy do prężnych ośrodków teatralnych. Do największych teatrów szczecińskich należą: Teatr Współczesny, Teatr Polski oraz Teatr Lalek Pleciuga. Nieco mniejsze teatry to Teatr Kana i Teatr Krypra (w Zamku Książąt Pomorskich). Działają tu również Filharmonia Szczecińska i

Opera na Zamku. Imprezy o charakterze kulturalnym odbywają się również w Tetrze Letnim (amfiteatr w Parku Kasprowicza).

Opieka socjalna

Liczba emerytów i rencistów w województwie zachodniopomorskim wzrastała w latach 2003-2007. Na tendencję tę nakładał się również systematyczny wzrost wypłacanych rent i emerytur (patrz tab. 15 i 16).

Tabela 5.17. Przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie zachodniopomorskim

	Lata				
	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba emerytów i rencistów	359 851	361 608	361 292	362 669	364 527

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.18. Liczba emerytur i rent w Szczecinie

Lata	Liczba wypłacanych		Wysokość przeciętnego świadczenia emerytalno-rentowego brutto	
	emerytur	rent	emerytura	renta
2004			1 223,31	932,45
2005			1 245,43	952,33
2006	73 644	41 689	1 312,05	1 048,78
2007	76 290	40 146	1 335,51	1 075,19

Źródło: Opracowanie Raport o *Stanie miasta Szczecin 2008*

Tabela 5.19. Liczba wypłacanych przez szczeciński oddział ZUS zasiłków w latach 2006-2007

Lata	Liczba wypłacanych zasiłków			
	chorobowych	macierzyńskich	opiekuńczych	rehabilitacyjnych
2006	26 768	5 875	1 266	5 488
2007	25 412	7 184	1 556	5 791

Źródło: Opracowanie *Raport o Stanie miasta Szczecin 2008*

W 2007 roku największy wzrost wypłacanych zasiłków odnotowano w przypadku zasiłków macierzyńskich i opiekuńczych (ponad 22%) i niewielki spadek wypłacanych zasiłków chorobowych (ponad 5%).

Tabela 5.20. Placówki stacjonarnej opieki społecznej w Szczecinie 2003-2007

Lata	placówki pomocy społecznej	domy pomocy społecznej	miejsca	mieszkańcy
2003	10	3	890	836
2004	11	3	900	875
2005	11	3	865	840
2006	12	3	1 131	1000
2007	13	3	1 209	1141

Źródło: Opracowanie *Raport o Stanie miasta Szczecin 2008*

W Szczecinie zaobserwowano systematyczny wzrost mieszkańców korzystających z opieki społecznej. Co prawda liczba miejsc w placówkach zajmujących się opieką społeczną wzrastała, natomiast sama liczba tych placówek pozostała na niezmiennym poziomie.

5.2. Analiza potencjału ludzkiego

W województwie zachodniopomorskim w ostatnich latach obserwuje się spadek liczby studentów uczelni publicznych (o ponad 16 % w 2008 roku w porównaniu do 2004), natomiast niewielki wzrost liczby studentów uczelni niepublicznych (o około 7% w 2008 do 2004).

Tabela 5.21. Studenci szkół wyższych według typów szkół w województwie zachodniopomorskim.

Typy szkół	Ogółem	Systemy studiów			
		2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
publiczne		75 617	71 090	67 816	63 464
niepubliczne		14 545	15 057	15 105	15 563

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.22. Absolwenci szkół wyższych według typów szkół w województwie zachodniopomorskim.

Typy szkół	Lata			
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
publiczne	13 843	14 010	13 263	13 375
niepubliczne	3 548	3 596	3 543	3 488

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Podobną tendencję, jeśli chodzi o liczbę studentów daje się zauważyć w przypadku studiujących w Szczecinie. Ich liczba w analizowanych latach również uległa zmniejszeniu (o ponad 8% w 2007/2008 w porównaniu do 2002/2003). Rozpatrując strukturę studentów wg trybu nauczania nie zaobserwowano istotnych zmian, to znaczy udział studiujących w systemie dziennym w 2004 roku był podobnym poziomie jak w 2008 roku i wynosił około 50%.

Tabela 5.23. Szkolnictwo wyższe w Szczecinie w latach akademickich

Lata	Studenci	Absolwenci
	ogółem	ogółem
2002/2003	72 290	15 796
2004/2005	75 232	15 922
2005/2006	72 052	15 999
2006/2007	69 887	15 138
2007/2008	66 172	14 699

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.24. Szkolnictwo wyższe w Szczecinie w latach akademickich

Lata	Systemy studiów	
	stacjonarane	niestacjonarne
2005/2006	36 697	37 237
2006/2007	35 777	34 110
2007/2008	34 008	29 451

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznika Statystycznego Szczecina*, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.25. Szkolnictwo wyższe w Szczecinie według typów szkół w 2007/2008

Typy szkół	Studenci	Absolwenci
Uniwersytety	32 149	7 715
Wyższe szkoły techniczne	9 898	1 653
Wyższe szkoły rolnicze	7 345	2 141
Wyższe szkoły ekonomiczne	3 030	760
Wyższe szkoły pedagogiczne	2 398	645
Akademie medyczne	2 885	432
Akademie morskie	3 357	632
Wyższe szkoły artystyczne	239	10
Wyższe szkoły zawodowe	3 553	448
Pozostałe szkoły	1 327	263

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Szczecina, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.26. Struktura studentów w Szczecinie według typów szkół

Typy szkół	Udział procentowy
Uniwersytety	48,6%
Wyższe szkoły techniczne	15,0%
Wyższe szkoły rolnicze	11,1%
Wyższe szkoły ekonomiczne	4,6%
Wyższe szkoły pedagogiczne	3,6%
Akademie medyczne	4,4%
Akademie morskie	5,1%
Wyższe szkoły artystyczne	0,4%
Wyższe szkoły zawodowe	5,4%
Pozostałe szkoły	2,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Szczecina, Główny Urząd Statystyczny

Prawie połowa studentów studiowała na Uniwersytecie Szczecińskim, Wyższa Szkoła Techniczna kształciła 15% studentów, natomiast na Wyższej Szkole Rolniczej studiowało ponad 11% studentów.

W województwie zachodniopomorskim w roku akademickim 2007/2008 studiowało na uczelniach publicznych 63 464 studentów, z czego 61,1% w systemie studiów dziennych. W ostatnich latach zmieniła się liczba studentów ogółem, natomiast struktura studentów wg kierunków studiów nie wykazywała istotnych zmian.

Tabela 5.27. Studenci publicznych szkół wyższych według trybu nauczania i kierunków studiów w województwie zachodniopomorskim.

	Lata					
	2004/2005			2007/2008		
	ogółem	dienne	zaoczne	ogółem	dienne	niestacjo- -narne ²¹
według kierunku studiów:	75 617	43 092	29 994	63 464	38 774	24 690
Pedagogiczne	4 754	2 671	2 066	3 370	1 821	1 549
Humanistyczne	4 054	2 840	1 181	4 543	3 550	993

²¹ Na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365) od 2006 r. dane o studentach studiów zaocznych są zaliczane do szerszej kategorii - **studia niestacjonarne**, obejmującej dotychczasowe studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne.

Artystyczne	661	379	282	525	376	149
Społeczne	16 554	6 167	9 350	14 271	6 376	7 895
Ekonomia i administracja	13 285	6 003	6 742	7 704	3 790	3 914
Prawne	1 955	1 051	904	2 246	1 161	1 085
Dziennikarstwo i informacja	0	0	0	200	135	65
Biologiczne	891	776	115	2 223	1 920	303
Fizyczne	821	803	18	726	712	14
Informatyczne	4 736	2 600	1 579	3 377	2 192	1 185
Medyczne	2 451	1 836	435	3 214	2 186	1 028
Inżynieryjno-techniczne	11 610	8 272	3 247	7 555	5 442	2 113
Produkcja i przetwórstwo	1 389	884	488	3 076	2 093	983
Architektura i budownictwo	3 588	2 859	675	4 453	3 013	1 440
Rolnicze, leśne i rybactwa	2 461	1 604	852	1 529	1 164	365
Usługi dla ludności	579	177	402	1 401	881	520
Ochrona środowiska	3 000	2 310	690	967	692	275
Usługi transportowe	2 828	1 860	968	1 837	1 034	803

Zródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

W 2004 roku podobnie jak w 2007 roku najwięcej studentów szkół publicznych studiowało na kierunkach: społecznych (21,9% w 2004 i 22,5% w 2008), ekonomii i administracji (17,6% a 12,1% w 2007) oraz inżynieryjno-technicznych (15,4% w 2004 i 11,9% w 2007), natomiast najrzadziej wybierane kierunki to artystyczne (poniżej 1% w 2004 i 2008), oraz związane z usługami dla ludności. Mimo że ekonomia i administracja w strukturze studiujących zajmowała czołowe miejsce, to należy odnotować spadek zainteresowania tym kierunkiem w 2007 roku w porównaniu do 2004. Podobną sytuację obserwujemy dla kierunku inżynieryjno-technicznego.

Tabela 5.28. Struktura studentów publicznych szkół wyższych według kierunków studiów w województwie zachodniopomorskim.

	Lata					
	2004/2005			2007/2008		
	ogółem	dzienne	zaoczne	ogółem	dzienne	niestacjo- -narne
według kierunku studiów:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pedagogiczne	6,3%	6,2%	6,9%	5,3%	4,7%	6,3%
Humanistyczne	5,4%	6,6%	3,9%	7,2%	9,2%	4,0%
Artystyczne	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%	1,0%	0,6%
Społeczne	21,9%	14,3%	31,2%	22,5%	16,4%	32,0%
Ekonomia i administracja	17,6%	13,9%	22,5%	12,1%	9,8%	15,9%
Prawne	2,6%	2,4%	3,0%	3,5%	3,0%	4,4%
Dziennikarstwo i informacja	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%	0,3%
Biologiczne	1,2%	1,8%	0,4%	3,5%	5,0%	1,2%
Fizyczne	1,1%	1,9%	0,1%	1,1%	1,8%	0,1%
Informatyczne	6,3%	6,0%	5,3%	5,3%	5,7%	4,8%
Medyczne	3,2%	4,3%	1,5%	5,1%	5,6%	4,2%
Inżynieryjno-	15,4%	19,2%	10,8%	11,9%	14,0%	8,6%

techniczne						
Produkcja i przetwórstwo	1,8%	2,1%	1,6%	4,8%	5,4%	4,0%
Architektura i budownictwo	4,7%	6,6%	2,3%	7,0%	7,8%	5,8%
Rolnicze, leśne i rybactwa	3,3%	3,7%	2,8%	2,4%	3,0%	1,5%
Usługi dla ludności	0,8%	0,4%	1,3%	2,2%	2,3%	2,1%
Ochrona środowiska	4,0%	5,4%	2,3%	1,5%	1,8%	1,1%
Usługi transportowe	3,7%	4,3%	3,2%	2,9%	2,7%	3,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.29. Studenci niepublicznych szkół wyższych według trybu nauczania i kierunków studiów w województwie zachodniopomorskim.

	Lata					
	2004/2005			2007/2008		
	ogółem	dzienne	zaoczne	ogółem	dzienne	niestacjo- -narne
według kierunku studiów:	14 545	2 398	12 104	15 563	2 366	13 197
Pedagogiczne	4 552	358	4 194	4 066	254	3 812
Humanistyczne	155	13	142	490	195	295
Artystyczne	176	176	0	239	239	0
Społeczne	5 231	641	4 590	4 707	429	4 278
Ekonomia i administracja	3 218	760	2 415	3 160	460	2 700
Dziennikarstwo i informacja	0	0	0	101	24	77
Informatyczne	498	84	414	239	36	203
Medyczne	55	0	55	1 003	109	894
Usługi dla ludności	660	366	294	1 045	538	507
Usługi transportowe	0	0	0	513	82	431

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

W przypadku studentów niepublicznych szkół wyższych w województwie sytuacja wygląda nieco inaczej. Największą popularnością wśród studentów cieszył się kierunki społeczne, choć w 2007 roku odnotowano spadek zainteresowania tymi kierunkami, natomiast w dalszej kolejności uplasował się kierunek pedagogiczny (ponad 31 % w 2004 i 26% w 2007) oraz ekonomia i administracja.

Tabela 5.30. Struktura studentów niepublicznych szkół wyższych według kierunków studiów w województwie zachodniopomorskim.

	Lata					
	2004/2005			2007/2008		
	ogółem	dzienne	zaoczne	ogółem	dzienne	niestacjo- -narne
według kierunku studiów:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pedagogiczne	31,3%	14,9%	34,6%	26,1%	10,7%	28,9%
Humanistyczne	1,1%	0,5%	1,2%	3,1%	8,2%	2,2%
Artystyczne	1,2%	7,3%	0,0%	1,5%	10,1%	0,0%
Społeczne	36,0%	26,7%	37,9%	30,2%	18,1%	32,4%
Ekonomia i administracja	22,1%	31,7%	20,0%	20,3%	19,4%	20,5%

Dziennikarstwo i informacja	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	1,0%	0,6%
Informatyczne	3,4%	3,5%	3,4%	1,5%	1,5%	1,5%
Medyczne	0,4%	0,0%	0,5%	6,4%	4,6%	6,8%
Usługi dla ludności	4,5%	15,3%	2,4%	6,7%	22,7%	3,8%
Usługi transportowe	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	3,5%	3,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

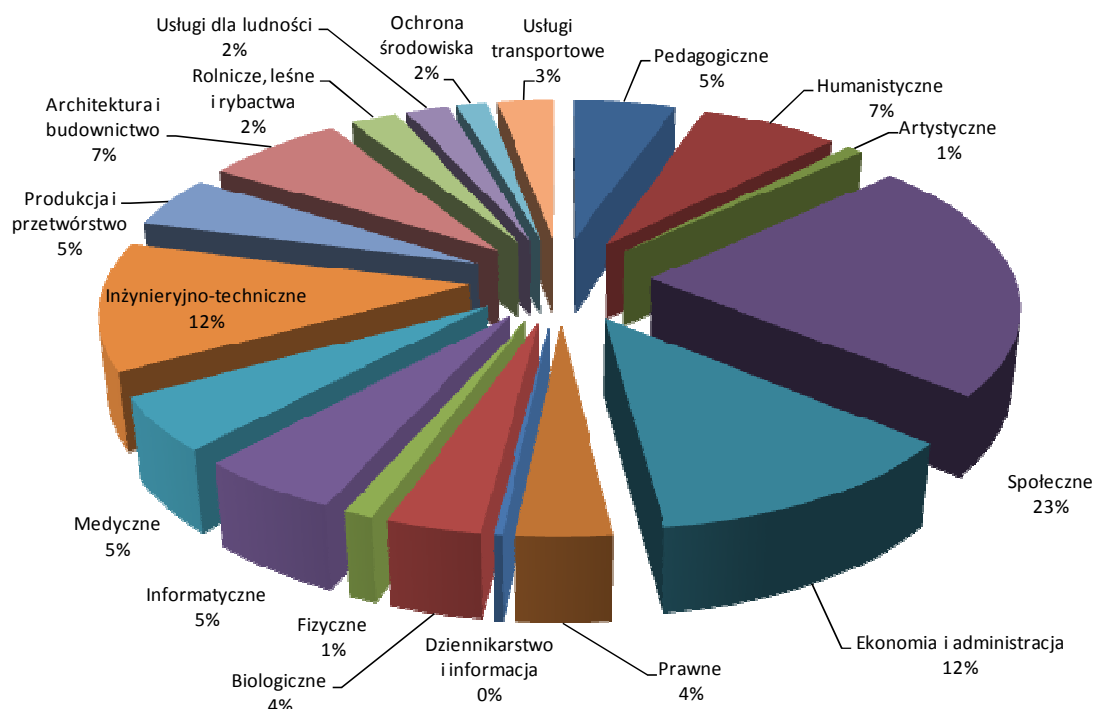
Tabela 5.31. Absolwenci publicznych szkół wyższych według trybu nauczania i kierunków studiów w województwie zachodniopomorskim.

	Lata	
	2004/2005	2007/2008
	ogółem	ogółem
według kierunku studiów:	13 843	13 375
Pedagogiczne	932	864
Humanistyczne	580	657
Artystyczne	48	56
Społeczne	3 577	3 616
Ekonomia i administracja	3 570	1 960
Prawne	312	248
Biologiczne	93	388
Fizyczne	68	112
Informatyczne	639	673
Medyczne	326	554
Inżynieryjno-techniczne	1 665	1 651
Produkcja i przetwórstwo	328	801
Architektura i budownictwo	383	578
Rolnicze, leśne i rybactwa	381	411
Usługi dla ludności	0	160
Ochrona środowiska	449	174
Usługi transportowe	492	425

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Strukturę studentów szkół publicznych w według kierunków studiów przedstawia poniższy wykres.

Rys. 5.17. Struktura studentów szkół publicznych w województwie zachodniopomorskim według kierunków studiów w 2007 roku



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Biuletynu statystycznego województwa zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2006;

Tabela 5.32. Szkolnictwo średnie w Szczecinie w latach 2003/2006

Lata	Uczniowie	Absolwenci
	ogółem	ogółem
2002/2003	16 122	5 154
2004/2005	16 330	4 454
2006/2007	15 174	4 804
2007/2008	14 402	4 490

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Liczba absolwentów szkół średnich w analizowanych latach ulegała systematycznemu spadkowi.

Tabela 5.33. Liczba uczniów i absolwentów dla szkolnictwa średniego w Szczecinie według typów szkół.

	Lata					
	uczniowie			absolwenci		
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008
zasadnicze szkoły zawodowe	1 945	1 855	1 916	636	578	394
licea ogólnokształcące	9 808	9 964	9 686	3 092	3 008	2 984
uzupełniające						
licea ogólnokształcące	21	30	35	-	-	-
licea profilowane	1 676	1 116	513	622	566	383
technika	4 159	4 383	4 646	1 040	841	930
technika	108	129	67	-	-	-

uzupełniające						
artystyczne ogólnokształcące	346	334	303	67	64	71
policealne	5 960	5 998	5 193	1 982	2 037	1 689

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznika Statystycznego Szczecina 2008*, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 5.34. Struktura uczniów szkolnictwa średniego w Szczecinie według typów szkół.

	Uczniowie		
	2005/2006	2006/2007	2007/2008
zasadnicze szkoły zawodowe	8,1%	7,8%	8,6%
licea ogólnokształcące	40,8%	41,8%	43,3%
uzupełniające			
licea ogólnokształcące	0,1%	0,1%	0,2%
licea profilowane	7,0%	4,7%	2,3%
technika	17,3%	18,4%	20,8%
technika			
uzupełniające	0,4%	0,5%	0,3%
artystyczne ogólnokształcące	1,4%	1,4%	1,4%
policealne	24,8%	25,2%	23,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznika Statystycznego Szczecina 2008*, Główny Urząd Statystyczny

Najwięcej uczniów pobierało naukę w liceach ogólnokształcących i stanowili oni ponad 43% wszystkich uczniów w 2007 roku, drugą pozycję z ponad 20% stanowili uczniowie z techników, natomiast uczniowie zasadniczych szkół zawodowych stanowili 8,5%. Duży odsetek wynoszący ponad 23 % stanowili uczniowie szkół policealnych.

Tabela 5.35. Liczba uczniów i absolwentów dla szkolnictwa ogólnokształcącego w Szczecinie według typów szkół.

	Lata					
	uczniowie			absolwenci		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży bez specjalnych	9 759	9 942	9 661	3 085	2 996	2 976
licea ogólnokształcące specjalne ponadgimnazjalne dla młodzieży	50	22	25	7	12	8
licea ogólnokształcące ponadpodstawowe dla dorosłych	656	49	1 695	834	373	315
licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla dorosłych	1 726	1 504		27	312	
uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych	449	580	677	121	149	130

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Analizując liczbę uczniów szkolnictwa ogólnokształcącego, to tylko w wypadku liceów ogólnokształcących ponadpodstawowych i uzupełniających dla dorosłych odnotowano ich wzrost w analizowanym okresie.

Tabela 5.36. Liczba uczniów i absolwentów dla szkolnictwa policealnego w Szczecinie według typów szkół.

	Lata			
	uczniowie		absolwenci	
	2005	2006	2005	2006
szkoły policealne dla młodzieży bez specjalnych	1 267	1 226	582	471
szkoły pomaturalne dla młodzieży	249	171	249	171
szkoły policealne dla dorosłych	4 053	4 083	1 152	1 279
szkoły pomaturalne dla dorosłych	391	518	139	204

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

W przypadku szkół policealnych istotny wzrost liczby uczniów odnotowały jedynie szkoły pomaturalne dla dorosłych (o 32% w 2006 w porównaniu z rokiem wcześniejszym).

Tabela 5.37. Liczba uczniów i absolwentów dla szkolnictwa średniego zawodowego i artystycznego w Szczecinie według typów szkół.

	Lata					
	uczniowie			absolwenci		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych	1 676	1 116	513	622	566	383
ponadgimnazjalne technika dla młodzieży bez specjalnych	4 053	4 383	4 646	0	788	930
technika uzupełniające dla młodzieży bez specjalnych	101	122	54			
ponadgimnazjalne technika dla dorosłych	91	46	65	0	7	9
ponadpodstawowe średnie szkoły zawodowe dla dorosłych	570	164	100	420	383	32
szkoły artystyczne nie dające uprawnień zawodowych ze specjalnymi	426	429	277	59	84	39

szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe	587	555	536	88	92	88
--	-----	-----	-----	----	----	----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

W szkolnictwie średnim zawodowym i artystycznym znaczny spadek liczby uczniów odnotowały licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych (o 69 % 2007 w stosunku do 2005), technika uzupełniająca dla młodzieży bez specjalnych (o 47%) oraz ponadpodstawowe średnie szkoły zawodowe dla dorosłych (o 82 %).

Tabela 5.38. Liczba uczniów i absolwentów dla szkolnictwa zasadniczego zawodowego w Szczecinie według typów szkół.

	Lata					
	uczniowie			absolwenci		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
ponadgimnazjalne szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne	84	94	97	4	8	13
ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży bez specjalnych	1 468	1 431	1 521	492	439	297
ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży specjalne	477	424	395	144	139	97
ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych	55	56	42	21	6	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Banku danych regionalnych*, Główny Urząd Statystyczny

Podsumowanie

Podsumowując rozważania dotyczące analizy koniunktury gospodarczej województwa wydaje się ona dawać podstawy do optymizmu na przyszłość, choć jest to optymizm w dużym stopniu ograniczony. Porównania z innymi województwami wypadają bowiem nie zawsze korzystnie. Można zauważyć niewielkie pozytywne zmiany, pamiętając przy tym jednak o dalekiej pozycji Szczecina w przedstawionym rankingu (klasyfikacji). Stosunkowo najlepiej przedstawia się sytuacja w zakresie liczby podmiotów gospodarczych, a więc także aktywności ekonomicznej mieszkańców, jak również pod względem udziału zatrudnienia w usługach, który jest wyznacznikiem stopnia rozwoju gospodarczego. Niestety na tle pozostałych dużych miast Szczecin plasuje w dolnych partiach zestawień pod względem udziału pracujących w ogólnej liczbie ludności, czy też udziału pracujących w sektorze prywatnym. Choć rysujące się korzystne tendencje, w połączeniu z innymi czynnikami natury makroekonomicznej (w tym spodziewane fundusze pomocowe UE), pozwalają oczekiwać dalszego rozwoju gospodarczego w przyszłości, to już kolejny raz podkreślamy, że ważne jest by rozwój ten był na tyle szybki by nadrobić zaległości względem najlepiej rozwijających się województw.

W ostatnich latach województwie zachodniopomorskim oraz w Szczecinie systematycznie zwiększała się liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego. W sposób istotny wzrosła również liczba spółek z kapitałem zagranicznym o wartości kapitału zagranicznego przekraczającej 1 mln USD. Wartość kapitału zagranicznego stale rosła w odniesieniu do całego województwa zachodniopomorskiego. W Szczecinie wartość kapitału zagranicznego kształtowała się w sposób dość nieregularny. W ostatnich latach wśród spółek z kapitałem zagranicznym daje się zauważyć niewielką przewagę kapitału zagranicznego nad kapitałem krajowym.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się przeciętną atrakcyjnością dla inwestorów zagranicznych. Wśród dużych firm zagranicznych inwestujących w województwie zachodniopomorskim dominowały firmy zajmujące się przede wszystkim handlem, hotelarstwem i gastronomią oraz firmy sektora finansowego. W przypadku Szczecina inwestycje zagraniczne dotyczą głównie takich branż jak pośrednictwo finansowe oraz handel. Wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie zachodniopomorskim dominował kapitał pochodzący z takich krajów jak Dania, Niemcy, Szwecja, Wielka Brytania, Niderlandy i Austria. W Szczecinie przeważał kapitał pochodzący z Niemiec, Danii, Holandii i Cypru.

Analizując strukturę demograficzną osób bezrobotnych to jest następująca:

- bezrobocie częściej dotykało kobiet niż mężczyzn i udział kobiet w liczbie bezrobotnych systematycznie rośnie;
- najczęściej bezrobotni byli w wieku 45 – 54 lub 25-34 lat (łącznie 50 % w 2007 roku), w wieku 35-44 odsetek bezrobotnych wynosił 19 %, u ludzi młodych do 25 lat 17 % ;
- najczęściej bezrobotni legitymowali się wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,1% w 2007 roku), osób z wykształceniem średnim zawodowym było 18,7%, najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w

grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (38,4%), a najniższą w grupie osób z wykształceniem wyższym (5,5%);

- negatywnie należy ocenić strukturę bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w której znacząco przeważają osoby, które nie mogą uzyskać zatrudnienia przez 2 lata lub dłużej.

Dla sprawnego działania gospodarki potrzebna jest odpowiednia liczba firm. Przeprowadzona analiza wskazuje na wyjątkowo sprzyjające warunki do powstawania i funkcjonowania firm.

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w Szczecinie rosła do 2005 roku, po czym nieznacznie zaczęła maleć, natomiast w województwie zachodniopomorskim obserwujemy jej niewielki wzrost z roku na rok. W analizowanym okresie wśród podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne przeważały firmy z sekcji handel i naprawy oraz obsługa nieruchomości i firm. Liczba osób pracujących w Szczecinie odnotowuje niewielki, ale systematyczny wzrost w latach 2003-2006.

Analizując wielkość wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w Szczecinie również można zaobserwować jego wzrost w ostatnich latach. Wynagrodzenia różniły się w poszczególnych sekcjach, a najwyższe zanotowano w sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność.

W województwie zachodniopomorskim w ostatnich latach obserwuje się spadek liczby studentów uczelni publicznych, natomiast niewielki wzrost liczby studentów uczelni niepublicznych. Podobna tendencja, jeśli chodzi o liczbę studentów daje się zauważyć w przypadku studiujących w Szczecinie. Ich liczba w analizowanych latach również uległa zmniejszeniu. Najwięcej studentów szkół wyższych wybierało kierunki: społeczne, ekonomiczne i administracyjne oraz inżynieryjno-technicznych. (oraz związane z usługami dla ludności. Najmniejszym zainteresowaniem w województwie zachodniopomorskim cieszyły się kierunki: artystyczne, związane z usługami dla ludności czy z ochrona środowiska.

Literatura

1. Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim w 2007 r., Urząd Statystyczny w Szczecinie, Informacje i opracowania, Szczecin, marzec 2008
2. Biuletyny Statystyczne Województwa Zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie
3. Hellwig Z.: Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju oraz zasoby i strukturę wykwalifikowanych kadr. Przegląd Statystyczny, 1968, nr 4.
4. Hozer J., Rozkrut D.: Budowa i prognozowanie wskaźnika koniunktury gospodarczej regionu. Wiadomości Statystyczne, nr 7, 1999
5. Hozer. J., Markowicz I., Stolorz B.: Zastosowanie metod analizy historii zdarzeń w badaniu czasu funkcjonowania firm. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2008
6. Kwiatkowski E., Bezrobocie. Podstawy teoretyczne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002;
7. Markowicz I.: Liczba firm w gospodarce regionu. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2008
8. Powiaty w Polsce 2007, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008, Regiony Polski Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2008
9. Rozkrut D., Hozer J.: Powakacyjna prognoza koniunktury gospodarczej województwa szczecińskiego. Zeszyt Naukowy US, Prace Katedry Ekonometrii i Statystyki, Materiały konferencyjne nr 41, Mikroekonometria w teorii i praktyce, WN US, Szczecin 1999.
10. Rozkrut M.: Badanie poziomu rozwoju powiatów północno-zachodniego regionu Polski w latach 1999-2002, Prace Naukowe AE we Wrocławiu Nr 1076, Taksonomia 12, Klasyfikacja analiza danych – teoria i zastosowania, Wrocław 2005.
11. Solow R.M., Taylor J.B. pod redakcją i wprowadzeniem Friedmana B.L., Inflacja, bezrobocie a polityka monetarna, Wydawnictwo Cedewu, Warszawa 2002;
12. Sztadynger J.J., Wzrost gospodarczy a kapitał społeczny, prywatyzacja i inflacja, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005;